

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

NAAR EEN EUROPESE GRONDWET

Het ontwerp-verdrag houdende het statuut der Europese Gemeenschap

Het vraagstuk der Europese eenmaking is gesteld.

De reeds veelvuldig verspreide woorden « Europa moet zich verenigen of ten ondergaan » hebben helaas nog niets van hun pijnlijke ernst verloren. Integendeel, de Europese Staten voelen op elk plan deze noodzakelijkheid met de dag groeien, want het oude Europa is bedreigd : het is bedreigd in zijn vrijheid en democratie; het is ook bedreigd in zijn vrede, want hoe zou het versnipperd Europa zich gerust kunnen wanen zolang het verstikt blijft tussen twee grote blokken? De Europese Staten zijn hoogstens nog de « vlottende massa » bij het bepalen van het wereldgebeuren. Ook de Europese cultuur wordt met ondergang bedreigd. Deze cultuur, die steeds internationaal is geweest, kan immers slechts leven in een atmosfeer van vrijheid, waar een onbeperkte uitwisseling van gedachten en personen mogelijk is. Ten slotte wordt nog het economisch leven van Europa bedreigd door tariefmuren, werkloosheid, monetaire beperkingen en schaarste aan dollars. Onze economie is haar nationale klederdracht ontgroeid.

Een terugblik.

De eerste stap naar een Europese federatie was het initiatief Briand, genaamd naar de toenmalige Minister van Buitenlandse Zaken van Frankrijk. Deze uitmuntende staatsman had begrepen dat het bloeitijdperk der enge nationale Staten voorbij was, en op 5 September 1929 stelde hij aan de regeringen der 27 Europese Staten, in de Volkenbond vertegenwoordigd, een soort « continentaal federalisme » voor, gesteund op het bestaan van een Europese solidariteit, die hij wel moeilijk te omlijnen maar niettemin niet te ontkennen vindt, en op de crisistoestand van Europa op dat ogenblik.

De heer Aristide Briand werd zelf met het opstellen van een ontwerp belast. Dit werd het memorandum van 1 Mei 1930, dat een gans federaal systeem voorlegde, met een Algemene Vergadering, een Besturend Comité en een Secretariaat, naar het model van de Volkenbond zelf. Dit voorstel ontmoette echter heel wat tegenstand, en dan vooral omdat het de economische organisaatie aan een politieke ondergeschikt

maakte. Daarbij kwam nog het verzet van Engeland, toen gesteund — zoals trouwens nu nog altijd — op haar banden met het Commonwealth. Het gevolg was een geleidelijke aftakeling van het voorstel, en in plaats van de stichten Europese Raad werd enkel een studiecommissie opgericht in het kader van de Volkenbond.

Het initiatief Briand mislukte, doch het was reeds een grondslag voor een verdere ontwikkeling van een bewuste geest van Europese samenhang.

Jaren gingen voorbij, een oorlog teisterde het Europa dat gefaald had in zijn streven naar eenheid, doch de Europa-idee zou met hernieuwde kracht op het voorplan treden toen op 1 September 1946 de heer Churchill bij een ontvangst in de Universiteit te Zürich verklaarde : « Wij moeten een soort Verenigde Staten van Europa maken... De eerste stap moet de stichting zijn van een Raad van Europa. »

De Europese Beweging, toen nog werkend onder de benaming van Internationaal Comité voor Europese Coördinatie, belastte zich met de inrichting van het Congres van Den Haag. Dit Congres had plaats van 7 tot 10 Mei 1948 en werd een groot succes. Het verenigde niet minder dan 800 personaliteiten van alle strekkingen en gezindheden, en niet enkel politici, maar ook leidende figuren uit de wetenschapswereld en uit de handels- en nijverheidsmiddelen, religieuze hoogwaardigheidsbekleders, vakbondafgevaardigden, letterkundigen, economen, enz. Het belangrijkste resultaat van het Congres was ongetwijfeld de oprichting van de Raad van Europa te Straatsburg in Mei 1949. Hierdoor had men voor het eerst het stadium der verwezenlijkingen betreden.

Gedurende de eerste zitting, vier maanden later, keurde de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa met eenparigheid een verklaring goed, volgens dewelke « het doel van de Raad van Europa is de oprichting van Europees politiek gezag met beperkte functies maar met reële machten. »

De debatten welke volgden waren een gestadig zoeken naar de ideale formule om dit doel te bereiken. Zo kwam dan de zitting van de lente 1952, en door de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa (R. V. v. d. R. E.) werd een resolutie gestemd, waarbij

besloten werd tot de oprichting van een « Commissie ad hoc », welke belast werd met het uitwerken van een voor-ontwerp van Statuut voor een Europese Politieke Gemeenschap. Dit was de zgn. « Commissie der Juristen ».

Toen rond dezelfde tijd, namelijk op 27 Mei 1952, het verdrag der Europese Defensie Gemeenschap (E. D. G.) door de zes regeringen van « Klein Europa » (1) werd ondertekend, werd hierdoor tevens het belangrijke artikel 38 goedgekeurd, dat de Vergadering der E. D. G. de opdracht gaf om binnen de zes maanden nadat zij in werking was getreden de studie aan te vangen van de oprichting van een op democratische grondslag verkozen Vergadering die een van de elementen zou kunnen vormen van een latere federale of confederale structuur, gegrondvest op het beginsel van de scheiding der machten en, in het bijzonder, een vertegenwoordiging volgens het tweekamersysteem bevattend.

Enkele dagen later, op 30 Mei 1952, werd een resolutie gestemd door de R. V. v. R. E., waarbij deze aandrang bij de regeringen, opdat dit probleem zonder verder verwijl en zonder de inwerkingtreding van de E. D. G. af te wachten onderzocht zou worden.

Dit leidde tot het initiatief van de zes ministers van de Europese Gemeenschap voor kolen en Staal (E. G. K. S.), die op 10 September 1952 besloten deze taak toe te vertrouwen aan een Vergadering ad hoc, bestaande uit de Gemeenschappelijke Vergadering van de E. G. K. S., vermeerderd met negen gecoöpteerde leden (2), hetgeen ongeveer de zetelverdeling moest weergeven van de vergadering welke voor de E. D. G. voorzien werd.

De Commissie ad hoc had aldus geen reden van bestaan meer. Zij werd nochtans behouden als verbindingssteken tussen de Vergadering ad hoc en de R. V. v. R. E.

De bevoegdheid van de Vergadering ad hoc was niet die van een grondwetgevende vergadering, belast met het goedkeuren van een Europese Grondwet, maar enkel die van een vergadering welke er speciaal toe gemachtigd was de tekst van een Europees Statuut uit te werken om deze ter beoordeling aan de regeringen en parlementen voor te leggen.

De aanwezigheid in de Vergadering ad hoc van waarnemers, gezonden door andere Europese landen dan die van het Klein Europa der Zes, was zeer betekenisvol, vooral daar zij daadwerkelijk deel namen aan de debatten, zowel in de Commissie als in de Vergadering zelf (3). Enkel het stemrecht was hen ontzegd.

Op 15 September 1952 begon de Vergadering ad hoc haar werkzaamheden in de gebouwen van de Raad van Europa te Straatsburg, onder het voorzitterschap van de heer P. H. Spaak, en om de toevertrouwde taak zo goed mogelijk te vervullen riep zij de Grondwettelijke Commissie in het leven, welke werd voorgezeten door de heer von Brentano. Deze commissie richtte op haar beurt een werkgroep op van 10 leden, die belast werden met de werkverdeling tussen vier subcommissies (4). Zij stelden een verslag op en de Grondwettelijke Commissie verwerkte deze teksten tot een geheel om dit vervolgens aan de Vergadering ad hoc voor te leggen. Deze zond dan het aldus opgesteld verslag naar de R. V. v. R. E., welke hierop haar advies onder vorm van enkele resoluties liet geworden. Debatten volgden in de Vergadering ad hoc en « richtlijnen » werden door haar opgesteld, waarna de tekst van het voorontwerp naar de Grondwettelijke Commissie werd teruggestuurd om er, met in achtname van enkele voorgestelde wijzigingen, te worden omgewerkt in de definitieve tekst van het ontwerp-verdrag, door de Vergadering ad hoc goed te keuren.

Het ontwerp-verdrag werd ten slotte aan de zes ministers van Buitenlandse Zaken van Klein Europa voorgelegd op de plechtige zitting van 9 Maart 1953 te Straatsburg, en op 12 Mei l.l. werd een aanvang genomen met de studie van het ontwerp. De zes ministers besloten op 12 Juni aanstaande te Rome deze studie verder te zetten. Op 10 Juli zal dan een ministerconferentie plaats grijpen in Den Haag om de nodige maatregelen te treffen om de goedkeuring van het verdrag te bespoedigen en te vergemakkelijken.

De bedoeling.

Met de uitwerking van een Europese Politieke Gemeenschap heeft men zich als doel gesteld: de vereniging van de zes Europese Staten: België, Duitsland, Frankrijk Italië, Luxemburg en Nederland. Mits enkele voorwaarden, in het Statuut bepaald, blijft deze Gemeenschap openstaan voor alle andere Europese landen.

Haar bevoegdheden zullen bij het begin zeer beperkt zijn en zullen slechts drie gebieden omvatten: het beheer en het toezicht op de steenkool- en staalproductie, de verdediging en de internationale betrekkingen zoals zij door het Statuut geregeld worden. De Statenleden blijven dus souverain op elk gebied van hun rechtsmacht, tenzij zij een bepaalde bevoegdheid afstonden aan de Gemeenschap (5), en anderzijds bezit de Gemeenschap alle gezag binnen deze nieuwe grenzen. Hoewel haar bevoegdheden in den beginne dus eerder gering zullen zijn, hoeft zij daarom niet als een gespecialiseerd gezagsorgaan opgevat te worden. Zij moet integendeel het werktuig zijn der algemene politiek, waardoor de Staten-leden in de gelegenheid gesteld worden hun gemeenschappelijke aangelegenheden te bespreken. De Gemeenschap heeft immers een virtuele algemene bevoegdheid, die reëel wordt in zover de Europese Grondwet of Europees Statuut, ofwel de later hierop aangebrachte amendementen, haar deze toekennen (6).

De vorm.

Voor het dilemma gesteld of het Verenigd Europa van morgen een federatie of bondstaat dan wel een confederatie of statenbond zal zijn, moet men zich eerst verstaan over de inhoud van deze begrippen.

Wanneer men de Rechtsleer op dit punt raadpleegt — en er werden heel wat boekdelen over dit onderwerp geschreven — komt men alras tot de vaststelling dat slechts zeer weinig auteurs met elkaar overeenstemmen. De meeste van hen geven voor het onderscheid federatie - confederatie verschillende criteria op. Zo worden gewoonlijk één of meerdere der volgende vooropgezet:

Federatie:

- is een samengestelde Staat die de externe en interne souvereiniteit uitoefent, uitgenomen in welbepaalde gevallen;
- berust op een gemeenschappelijke grondwet voor al de Statenleden;
- heeft een rechtstreekse juridische band tussen haar organen a.z.

Confederatie:

- is een vereniging van Staten, die hun autonomie en hun internationale rechtspersoonlijkheid bewaren, uitgenomen in welbepaalde gevallen;
- berust niet op een grondwet, wel op een verdrag;
- heeft enkel een band tussen haar organen en de organen van de

en de organen van de Staten-leden en de individuele onderhorigen van elke deelnemende Staat a.z.;	Staten-leden (alles moet dus langs de administratie dezer Staten);
— heeft onderhorigen met twee soorten nationaliteiten: één als burger van de federatie, en één als burger van een lidstaat;	— heeft inwoners met enkel hun gewone nationaliteit;
— heeft twee soorten grondgebied: één als federatie, en één als mozaïek van nationale grondgebieden;	— bestaat enkel uit een samenvoeging van een aantal nationale grondgebieden;
— geeft aan de Staten-leden geen bevoegdheden meer op internationaal gebied;	— verdeelt de bevoegdheden op internationaal gebied tussen haar en de geconfedereerde Staten;
— hier heerst de wet der meerderheid;	— hier worden de beslissingen genomen bij eenparigheid.
- ... en zo gaat de lijst verder.

Wanneer men nu de beginselen van het ontwerpverdrag toetst aan deze criteria, blijkt het onmogelijk te zijn de Europese Gemeenschap onder de ene of de andere staatsvorm onder te brengen. Men moet dus aanemen, zoals de heer von Brentano en de heer Olivier Philip, dat de Gemeenschap een instelling « sui generis » uitmaakt, soepeler dan een federale Staat en meer samenhangend en sterker dan een confederatie

HET STATUUT.

Titel I. - De Europese Gemeenschap.

Het Statuut bepaalt dat hierdoor moet worden verstaan: een bovennationale, onontbindbare gemeenschap, gegrondvest op de vereniging van de volkeren en van Staten, op de eerbied voor hun persoonlijkheid en op de gelijkheid van rechten en verplichtingen.

De Gemeenschap is dus niet alleen een verbond van Staten, maar ook een verbond van enkelingen. Deze zullen onderworpen zijn aan Europese wetten, zij zullen een Europese Kamer der Volkeren te verkiezen hebben, en zij zullen Europese belastingen te betalen hebben. Zij hebben bijgevolg het recht als Europese burgers beschouwd te worden en logischer wijze zou dit ook moeten meebrengen dat zij het recht zullen hebben te werken en zich te vestigen in gelijk welk land der Gemeenschap. Enkele landen vreesden nochtans dat hierdoor hun bevolkingsevenwicht zou gestoord worden en om dit euvel te vermijden werd door een lid van de Grondwettelijke Commissie een vernuftig voorstel gedaan, dat er toe strekt het recht van bewegingsvrijheid binnen het gebied der Gemeenschap aanstonds aan alle burgers te geven, maar het recht om zich in een ander land van de Gemeenschap te vestigen en er te werken zou enkel toegekend worden aan burgers welke geboren werden na het van kracht worden van het Statuut, en aan families welke gesticht werden door burgers die hun militaire dienst vervuld hebben in het Europees leger. Dit voorstel werd op de zitting van Maart 1.1. door de Vergadering ad hoc goedgekeurd, en werd als artikel 83 in het Statuut opgenomen.

De Gemeenschap wordt als onontbindbaar beschouwd en er wordt de Staten-leden noch het recht

van afscheiding, noch het recht van uitsluiting toegekend. Dat is volstrekt onontbeerlijk voor de leefbaarheid der Gemeenschap, daar zij anders bij de minste strubbeling, economische crisis of oorlog gevaar zou lopen uiteen te vallen en dit op een ogenblik waarop haar bestaan en behoud het meest noodzakelijk is.

Het recht van afscheiding werd trouwens in de grondwet van geen enkele federatie opgenomen, uitgezonderd in de U. R. S. S. Men begrijpt echter dat in de gegeven omstandigheden zich daar geen afscheiding zal voordoen.

Wat het recht tot uitsluiting van een Staat betreft: het opnemen van een dergelijke bepaling in het Statuut zou zeker niet te begrijpen zijn, aangezien de Gemeenschap enerzijds de plicht heeft zelf regelend tussen te komen in de kwesties die onder haar bevoegdheid vallen, en anderzijds niet het minste recht heeft zich te mengen in aangelegenheden die tot de bevoegdheid der Staten-leden behoren, zodat men niet inzielt in welk geval het nog mogelijk zou zijn een Staat uit de Gemeenschap te sluiten.

De taak en de algemene doelstellingen van de Gemeenschap zijn:

- bij te dragen tot de vrijwaring van de Rechten van de Mens en van de fundamentele vrijheden; aldus staat de Gemeenschap slechts open voor de vrije staten en voor hen die bereid zijn deze vrijheden te herstellen;
- de samenwerking met de andere vrije naties ter beveiliging tegen iedere agressie;
- de coördinatie van de buitenlandse politiek der Staten-leden;
- het verwezenlijken op economisch plan van een gemeenschappelijke markt met het oog op een hogere economische ontwikkeling, de uitbreiding van de werkgelegenheid en een verhoging van het levenspeil;
- het medewerken aan de algemene doelstellingen van de Raad van Europa, van de Europese Conventie tot economische samenwerking, en van het Noord Atlantisch Verdrag.

De Gemeenschap bezit de rechtspersoonlijkheid, en heeft als dusdanig in de deelnemende staten de meest uitgebreide handelsbevoegdheid door het nationale recht toegekend. Haar worden eveneens de nodige voorrechten en immuniteiten verleend.

Tenslotte wordt nog uitdrukkelijk bepaald dat de Gemeenschap geen andere bevoegdheden heeft dan die welke haar uitdrukkelijk door het Statuut, latere wijzigingen of verdragen, toegewezen worden. Er is dus een vermoeden ten gunste van de deelstaat (8).

Titel II. - De Instellingen van de Gemeenschap.

Deze zijn: het Parlement, de Europese Uitvoerende Raad, de Raad van Nationale Ministers, het Hof van Justitie en de Economische en Sociale Raad.

1° *Het Parlement* is op zodanige wijze samengesteld, dat de ene kamer — de Eerste Kamer of Kamer der Volkeren genoemd — op rechtstreekse wijze de Europese publieke opinie, m.a.w. de in de Gemeenschap verenigde volkeren, vertegenwoordigt, terwijl de andere Kamer — Tweede Kamer of Senaat — de politiek van de Gemeenschap en de belangen van elk land moet trachten in overeenstemming te brengen. De Senaat vertegenwoordigt meer bepaald de volkeren van iedere Staat, en niet de verschillende Staten zelf. Dit onderscheid is van belang omdat men in een federaal systeem twee vormen van Hogere Kamer ont-

moet: de eerste, het type Senaat, zoals in de Verenigde Staten en in Zwitserland, is samengesteld uit afgevaardigden die vrij zijn te handelen naar eigen goeddunken; de tweede, het type Raad, zoals in de West Duitse Bondsrepubliek, bestaat uit afgevaardigden die de nationale regeringen vertegenwoordigen en die gebonden zijn door de hen verstrekte richtlijnen. In het huidig Statuut werd ook de vertegenwoordiging der regeringen van de Staten-leden voorzien, doch in een anderzigtig organisme: namelijk de Raad van Nationale Ministers. Later hierover meer.

Het Parlement heeft als bevoegdheden: het stemmen over wetten, aanbevelingen en voorstellen, alsook over de begroting en de wet waarbij de rekening en verantwoording van de uitgaven wordt vastgesteld. Daarbij heeft het de controlebevoegdheden die het door het Statuut worden verleend.

Zoals in de Verenigde Staten en in Zwitserland hebben de beide Kamers dezelfde bevoegdheden. Een uitzondering wordt nochtans gemaakt wanneer het Statuut er uitdrukkelijk anders over beslist. Dat is bij voorbeeld het geval voor het verkiezen van de Voorzitter van de Europese Uitvoerende Raad, hetgeen uitsluitend in de bevoegdheid van de Senaat valt.

De Afgevaardigden in de *Kamer der Volkeren* worden gekozen volgens algemeen, rechtstreeks en geheim kiesrecht. Elke kiezer, hetzij man of vrouw, heeft één stem. De Afgevaardigden worden voor de duur van vijf jaar gekozen, behoudens wanneer de ontbinding van de Kamer der Volkeren door de Europese Uitvoerende Raad uitgesproken wordt (9).

De IIIe Resolutie van de Grondwettelijke Commissie voorzagt dat elk land een kiesomschrijving zou uitmaken, dat het vrij zou blijven deze kiesomschrijving nog verder regionaal in te delen, en dat het zelf het kiesstelsel zou bepalen. Het Statuut heeft er echter anders over beslist en het kiesstelsel moet door een wet van Gemeenschap vastgesteld worden.

In de Kamer der Volkemen worden de zetels verdeeld in verhouding tot de bevolking der deelnemende landen, met in achtnaam nochtans van een minimum van 12 en een maximum van 70 Afgevaardigden, gekozen op het grondgebied van eenzelfde Staat. Dit Minimum van 12 Afgevaardigden moet aan elke Staat toelaten zijn grote politieke richtlijnen vertegenwoordigd te zien (10).

Aldus werd voor de Kamer der Volkeren volgende zetelverdeling aanvaard:

België :	30	Italië :	63
Duitsland :	63	Luxemburg :	12
Frankrijk :	70	Nederland :	30
of in het totaal : 268 zetels.			

Vertrekkend van het principe van gelijkheid enerzijds tussen België en Nederland, en anderzijds tussen W. Duitsland, Frankrijk en Italië, heeft men nochtans aan Frankrijk 7 zetels meer toegestaan voor een aanvullende vertegenwoordiging van haar overzeese departementen en gebiedsdelen.

De Tweede Kamer, de *Senaat*, is samengesteld uit Senatoren die door de nationale Parlementen worden gekozen voor een duur van vijf jaar en volgens een procedure door elke lidstaat zelf te bepalen.

In de Senaat worden de zetels als volgt verdeeld:

België	10	Italië	21
W. Duitsland	21	Luxemburg	4
Frankrijk	21	Nederland	10

of in het totaal : 87 zetels.

Deze verdeling is dus niet gesteund op het pariteitsbeginsel, maar op het beginsel van afweging, waarbij

rekening wordt gehouden met de machtsverhoudingen tussen de Staten. Zij is in strijd met het stelsel dat over het algemeen door federale staten wordt aangenomen, namelijk eenzelfde aantal Senatoren voor elke Staat, hij weze groot of klein (11).

Het pariteitsbeginsel heeft bij het ontstaan der federaties steeds veel stof doen opwaaien: het wel-slagen van de Conventie van Philadelphia werd er door bedreigd, evenals het aanvaarden der Zwitserse Grondwet van 1848 en de Grondwet van Australië. Naar de verklaringen van sommige Parlementsleden te oordelen, heeft het er de schijn van dat ook bij het goedkeuren van de Europese Grondwet hierover heel wat harde woorden zullen vallen. Deze twisten eindigden in het verleden steeds met het toekennen aan elke Staat van een gelijk aantal zetels in de Senaat. Dit getal bedraagt bij voorbeeld in de Verenigde Staten en Zwitserland 2, en in Australië 10. Daarentegen is de Hoge Kamer in Canada en in Duitsland samengesteld op grond van het beginsel van afweging: In Canada verschilt het aantal zetels per provincie van 4 tot 24, en in de West Duitse Bondsrepubliek per land van 3 tot 5.

Volgens een bijzonder protocol dat de betrekkingen tussen de Gemeenschap en de Raad van Europa regelt, zullen de Senatoren de Gemeenschap vertegenwoordigen in de R. V. v. R. E. Zij zullen er dus samen zetelen met Afgevaardigden van Staten welke geen lid zijn van de Gemeenschap.

Het Statuut bepaalt verder dat de voorwaarden tot verkiesbaarheid voor het Parlement door een wet van de Gemeenschap zullen vastgesteld worden.

Enkele onverenigbaarheden worden reeds opgesomd: zo is de hoedanigheid van Lid van het Parlement van de Gemeenschap onverenigbaar met die van Lid van de Raad van Nationale Ministers, met die van Lid van de Economische en Sociale Raad, met juridische functies in de Gemeenschap, met vaste door de Gemeenschap bezoldigde functies en met leidinggevende functies in een door de Gemeenschap beheerde onderneming of organisatie. Een wet van de Gemeenschap zal andere onverenigbaarheden kunnen vaststellen. De hoedanigheid van Lid van een nationaal Parlement is niet vereist om Lid te kunnen worden van het Parlement van de Gemeenschap.

De beide Kamers van het Parlement zullen jaarlijks tweemaal in gewone zitting bijengeroepen worden, namelijk in Mei en in October. Daarenboven kunnen zij ook in buitengewone zitting samengeroepen worden op initiatief van de Voorzitter, op verzoek van een vierde der leden van de betrokken Kamer of op verzoek van de Europese Uitvoerende Raad.

De Leden van de Europese Uitvoerende Raad, zowel als de Leden van de Raad der Nationale Ministers, zijn bevoegd om alle vergaderingen der beide Kamers bij te wonen.

Elk der beide Kamers heeft het recht van onderzoek en kan petities in ontvangst nemen.

De Parlementsleden genieten, voor wat de douane- en deviezencontrole betreft, dezelfde prerogatieven als de geaccrediteerde hoofden van diplomatieke missies. Zij kunnen eveneens de gerechtelijke immuniteit inroepen, uitgezonderd in geval van ontdekking op heterdaad. Zij beschikken tenslotte over een volstrekte immuniteit voor al wat zij gezegd of gestemd hebben in de uitoefening van hun ambt, m.a.w. zij blijven deze immuniteit na het neerleggen van hun ambt genieten.

2° De Europese Uitvoerende Raad is belast met

het algemeen-bestuur van de Gemeenschap, en zijn macht is beperkt tot die welke hem uitdrukkelijk door het Statuut toegekend wordt.

De uitvoerende macht berust dus bij een college en niet, zoals in de Verenigde Staten, bij één persoon, de President. Dit laatste systeem werkt zeer goed in de Verenigde Staten, doch is niet geschikt voor een heterogene unie, daar in dit geval de schijn zou kunnen verwekt worden dat een bepaalde Staat bevoordeligd wordt, ja zelfs de overhand heeft op de andere.

Het systeem waarbij de uitvoerende macht door een college uitgeoefend wordt blijkt daarentegen meer waarborgen te bieden aan de kleine landen, vooral wanneer daarbij nog bepaald wordt — zoals in het ontwerp-verdrag het geval is — dat er nooit meer dan twee leden van dezelfde nationaliteit in het uitvoerend lichaam mogen opgenomen worden ⁽¹²⁾. Dit is tevens, naar het voorbeeld van Zwitserland, een waarborg voor een zeker taalevenwicht. In een op deze manier samengesteld uitvoerend lichaam wordt ook van de leden verwacht dat zij zouden spreken zowel in naam van de streek die zij vertegenwoordigen als in naam van het departement dat hen werd toevertrouwd.

De wijze van samenstellen van de Europese Uitvoerende Raad werd verder als volgt geregeld: eerst wordt zijn Voorzitter door de Senaat gekozen bij geheime stemming en met absolute meerderheid, en vervolgens benoemt de Voorzitter de andere leden, de zgn. «Ministers van de Europese Gemeenschap». De Senaat heeft dus in feite de keus van het uitvoerend lichaam in handen. Dit is ongetwijfeld een innovatie, want in de bestaande federale grondwetten wordt deze bevoegdheid meestal aan de Kamer der Volkeren opgedragen. In Zwitserland behoort zij aan de beide Kamers in gemeenschappelijke zitting verenigd.

Typisch is ook dat geen Europees Statshoofd zal gekozen of aangeduid worden. Zo komt het dat de Gemeenschap in het internationale verkeer door haar Regeringshoofd, de Voorzitter van de Europese Uitvoerende Raad, zal vertegenwoordigd worden.

De hoedanigheid van Lid van de Europese Uitvoerende Raad is onverenigbaar met die van Minister van een Nationale Regering, met die van Rechter of Advocaat-Generaal bij het Hof, met die van Lid van de Economische en Sociale Raad of met een bezoldigde functie.

De Leden van de Europese Uitvoerende Raad aanvaarden hun ambt van zodra het officiële publicatieblad van de Gemeenschap de samenstelling van de Raad bekend heeft gemaakt; deze moet evenwel de investituur der beide Kamers verkrijgen, en in elke Kamer wordt hierover bij eenvoudige meerderheid beslist.

De duur der functie van de Europese Uitvoerende Raad is beperkt tot de duur van het mandaat van de Kamer der Volkeren. Hij is buitendien verplicht af te treden wanneer één der Kamers een motie van afkeuring ten zijnen opzichte stemt of wanneer één der Kamers een door de Raad gevraagd vertrouwensvotum weigert. Als uitvoerend lichaam blijft hij dus verantwoordelijk tegenover de wetgevende macht, in tegenstelling met hetgeen men in Zwitserland kan zien, waar de Raad eerder een administratief orgaan is dan een politiek.

Een motie van afkeuring en het weigeren van een vertrouwensvotum moeten aan bepaalde voorwaarden voldoen. In de Senaat moeten zij, naar het voorbeeld der Duitse Bondsrepubliek, gepaard gaan met het kiezen van een nieuwe Voorzitter van de Europese

Uitvoerende Raad, zodat op deze manier toch een zekere continuïteit gewaarborgd wordt. Aan de Kamer der Volkeren wordt anderzijds dit recht slechts toegekend op voorwaarde dat zij voor een dergelijke beslissing een meerderheid van drie vijfden van haar leden vindt. In geval een motie van afkeuring door de Kamer der Volkeren aangenomen werd met een meerderheid die kleiner is dan de vereiste drie vijfden, behoort het tot de appreciatie van de Raad of hij moet aftreden ofwel de ontbinding van de Kamer der Volkeren uitspreken. Deze ontbinding kan maar uitgesproken worden na een termijn van beraad van vijf dagen, en brengt verkiezingen mee binnen de veertig dagen en de oproeping van de Kamer binnen de twee maanden. In geval van weigering van een vertrouwensvotum kan geen ontbinding van de Kamer der Volkeren plaats grijpen. Er kan eveneens niet tot de ontbinding van de Kamer der Volkeren worden overgegaan wanneer de Senaat gedurende de termijn van beraad een motie van afkeuring ten opzichte van de Europese Uitvoerende Raad aanneemt.

Na een dergelijke beslissing dient de Voorzitter van de Europese Uitvoerende Raad het ontslag van de Raad in bij de Voorzitter van de Senaat, en de aftredende Raad behandelt de lopende zaken verder tot de ambtsaanvaarding van de volgende Raad.

In het art. 32 van het Statuut wordt nog bepaald dat het de Voorzitter van de Europese Uitvoerende Raad ook mogelijk is een Lid van de Raad te vervangen of te ontslaan, mits goedkeuring van deze maatregel door de beide Kamers. Hopelijk zal hierdoor de stabiliteit der toekomstige Europese regeringen verhoogd worden.

De Europese Uitvoerende Raad oefent zijn taak uit door:

1. het nemen van beslissingen, die bindend zijn in alle onderdelen;
- 2° door het opstellen van aanbevelingen, die enkel bindend zijn in de nagestreefde doeleinden, terwijl de middelen tot het bereiken van deze doeleinden vrij ter keuze aan de betrokkenen overgelaten worden;
- 3° door het geven van adviezen die niet bindend zijn.

Eén of meer Leden van de Europese Uitvoerende Raad zullen de Gemeenschap in het Comité der Ministers van de Raad van Europa vertegenwoordigen.

3° De Raad van Nationale Ministers heeft als taak het beleid van de Europese Uitvoerende Raad en dat van de verschillende nationale Regeringen met elkaar in overeenstemming te brengen. Hiertoe worden door de Raad van Nationale Ministers en de Europese Uitvoerende Raad wederzijds overleg gepleegd en inlichtingen uitgewisseld.

De Raad van Nationale Ministers is samengesteld uit afgevaardigden der deelnemende Staten, aangeduid door de respectievelijke Regeringen als Ministers van Europese Zaken.

Het voorzitterschap van deze Raad wordt voor een tijdsduur van drie maanden afwisselend aan elk Lid toegekend volgens de alfabetische orde der Staten.

Volgens de richtlijnen der Vergadering ad hoc, worden de bevoegdheden en de werkwijze van de Raad van Nationale Ministers geregeld:

1° op het gebied der E.G.K.S. en der E.D.G.: door de desbetreffende verdragen en door de protocollen of besluiten van de Gemeenschap die eventueel later deze verdragen zouden wijziging;

2° in alle andere gevallen: door het Statuut, door speciale verdragen die aan de Gemeenschap bevoegd-

heid verlenen en eventueel door besluiten van de Gemeenschap tot wijziging van het Statuut.

Welke de betekenis van de Raad van Nationale Ministers zal zijn in de Gemeenschap blijkt dadelijk bij het onderzoek van de bevoegdheden die hem door het Statuut worden toegekend. Regelmatig vindt men er woorden als «met eenstemmig advies» terug. Zo is er o.m. eenstemmigheid van de Raad van Nationale Ministers vereist in zake buitenlandse politiek, in economische zaken, en ook — en dit is nog veel erger — voor de vaststelling der financiële bijdragen van iedere Staat. Dit laatste heeft voor gevolg dat een eenvoudig veto van een Nationaal Minister de werking van de Gemeenschap kan verlammen.

4° *Het Hof van Justitie* waakt over de eerbiediging van het recht bij de interpretatie en de toepassing van het Statuut, van de wetten van de Gemeenschap en van de uitvoeringsvoorschriften, wanneer een geschil hetzij deelnemende Staten onderling, hetzij een of meer deelnemende Staten en de Gemeenschap, verdeelt. Dit is dus nog niet zo ver gedreven als bij voorbeeld in de Verenigde Staten, waar de Supreme Court de geschillen tussen een particulier en een Staat en tussen onderhorigen van verschillende Staten beslecht. Ook Australië, wiens grondwettelijk recht een nabootsing is van dat van de Verenigde Staten, is deze weg opgegaan. Het is echter spoedig gebleken dat deze bevoegdheid een grote last is voor het Hof, en zo is het te begrijpen dat bij het opstellen van het ontwerp-verdrag de IV° Resolutie van de Grondwettelijke Commissie niet werd opgevolgd, vermits hierin werd voorgesteld dat het Hof bevoegd zou zijn om kennis te nemen van alle geschillen van grondwettelijk en bestuurlijk recht, van strafrecht, van burgerlijk recht, enz., op grond van welk verdrag ook zij zouden ontstaan zijn.

Het Hof beoordeelt, in eerste en in laatste instantie, alle vorderingen tegen de Gemeenschap ingesteld, met in achtnaam evenwel van de bepalingen van het Statuut of van een wet van de Gemeenschap, waarbij eventueel aan een ondergeschikt rechtscollege bevoegdheid wordt verleend.

In geval er aan het Hof ondergeschikte rechtscolleges door een wet van de Gemeenschap worden ingesteld, moet het Hof, hetzij in beroep, hetzij in verbreking, kennis nemen van de door hen gevelde vonnissen of arresten. Het beroep heeft geen opschortende werking, tenzij het Hof oordeelt dat de omstandigheden zulks vereisen.

Het Hof van Justitie is hetzelfde rechtscollege als dit voorzien door de verdragen van de E.G.K.S. en de E.D.G., en waarborgt aldus de eenheid van rechtspraak; daar het eveneens de geschillen welke in deze sectoren oprijzen te beoordelen heeft. Wanneer er naderhand nog andere gespecialiseerde organen zullen opgericht worden, zal het Hof ook ten hunnen opzichte bevoegd zijn, doch dit zal dan telkens een wijziging in de samenstelling van het Hof moeten meebrengen.

Art. 43 en vlg. van het Statuut kent het Hof zekere welbepaalde bevoegdheden toe, o.m.:

- om zich uit te spreken over een vordering tot nietigverklaring wegens onbevoegdheid,
- wegens het verzuim der op straf van nietigheid voorgeschreven vormen,
- wegens schending van het statuut, zijn organieke wetten of uitvoeringsbesluiten,
- wegens machtsmisbruik aangewend tegen beslissingen of aanbevelingen van de Europese Uitvoerende Raad of tegen administratieve organen aan hem ondergeschikt;

- om te beslissen over de geldigheid van besluiten of aanbevelingen van de Europese Uitvoerende Raad en van beschikkingen van de Raad van Nationale Ministers, indien in een geding voor een nationale rechter deze geldigheid betwist wordt;
- om de geschillen te beslechten welke voortspruiten uit een beslissing of een andere maatregel van een der instellingen van de Gemeenschap die de rechten aantast welke door de Conventie tot bescherming van de Rechten van de Mens en van de fundamentele vrijheden zijn erkend;
- om als scheidsrecht op te treden.

Het Hof kondigt zijn eigen procedurevoorschriften af.

De rechters van het Hof, hoogstens 15 in getal, worden gekozen door de Europese Uitvoerende Raad uit een voordracht in dubbeltallen, en deze keuze moet door de Senaat worden goedgekeurd.

De kandidaten voor het ambt van rechter worden door elke Lidstaat, of in elke Staat door de nationale groep van het Permanente Hof van Arbitrage, voorgesteld. Zij moeten aan zekere moraliteitsvoorwaarden voldoen, evenals aan de gewone voorwaarden voor het uitoefenen van een rechterlijke functie. Zij moeten tevens een algemeen erkende bekwaamheid bezitten. Hun aantal bedraagt maximum drie per Lidstaat. Zij worden voor negen jaar aangesteld⁽¹³⁾ en kunnen nog herkozen worden.

Het principe van de onafhankelijkheid der rechters wordt uitdrukkelijk vooropgesteld. Zij mogen dus geen politieke of administratieve functies waarnemen.

Het Statuut bepaalt ten slotte nog dat de rechterlijke macht van de Gemeenschap en die van de deelnemende Staten elkaar de hulp en bijstand moeten verlenen die noodzakelijk is voor de uitoefening van hun taak.

5° *De Economische en Sociale Raad* is het orgaan waarin de in de Gemeenschap verenigde economische en sociale krachten tot uiting komen. Hij geeft aan elk der Kamers en aan de Europese Uitvoerende Raad adviezen wanneer zij er om verzoeken en hij kan hen ook resoluties toesturen. Zijn bevoegdheid is dus louter raadgevend.

Samenstelling, bevoegdheid en werkwijze van de Economische en Sociale Raad zullen bij een wet van de Gemeenschap geregeld worden. Een resolutie van de Raad van Europa stelde voor dat hij zou samengesteld worden uit afgevaardigden van de 15 landen die in haar Vergadering vertegenwoordigd zijn. Twee soorten adviezen zouden op deze wijze kunnen verstrekt worden: de ene besloten bij meerderheid van de landen van de Raad van Europa, de andere bij meerderheid der Staten-leden van de Gemeenschap.

6° *De wetten van de Gemeenschap* ontstaan uit een initiatiefrecht dat behoort aan de Leden van het Parlement en aan de Europese Uitvoerende Raad⁽¹⁴⁾.

De Leden van het Parlement hebben het recht van amendement en van interpellatie. Zij kunnen mondeling en schriftelijk vragen stellen aan de Europese Uitvoerende Raad die gehouden is er op te antwoorden.

Een wetsontwerp moet achtereenvolgens in de beide Kamers gestemd worden, en er de eenvoudige meerderheid der stemmen behalen. Een tweede lezing heeft van rechtswege plaats zowel in de Kamer der Volkeren als in de Senaat, indien een vierde van de Leden van de Senaat zulks verzoekt binnen de drie volle dagen nadat een wetsontwerp door de beide Kamers aangenomen werd. Die tweede lezing wordt

dan begonnen tien volle dagen nadat het verzoek daartoe werd ingediend. Zij kan slechts éénmaal voor dezelfde wet gevraagd worden.

De bekendiging der wetten geschiedt binnen de acht dagen na de eindstemming door de Voorzitter van de Europese Uitvoerende Raad. Deze kan echter, voordat die termijn verstreken is, om nieuwe beraadslagingen in het Parlement verzoeken.

De bekendmaking der wetten gebeurt in het officiële publicatieblad der Gemeenschap. De termijnen en de voorwaarden voor het van kracht worden van de wetten moeten door een wet van de Gemeenschap geregeld worden.

Reglementen, in het Statuut « uitvoeringsvoorschriften » genoemd, kunnen door de Europese Uitvoerende Raad genomen worden met het oog op de ten uitvoerlegging der wetten. De Europese Uitvoerende Raad en de overheid van elke Lidstaat zijn, elk voor zover het hem betreft, belast met de uitvoering van de wetten en uitvoeringsvoorschriften.

De aanbevelingen welke door het Parlement kunnen gedaan worden, moeten op dezelfde wijze als de wetten goedgekeurd, afgekondigd, bekendgemaakt en ten uitvoer gelégd worden. Zij zijn enkel bindend in het doel dat zij nastreven, en laten dus de keus der middelen tot het bereiken van dat doel vrij.

Titel III. - De Bevoegdheden van de Gemeenschap.

1° *Het initiatiefrecht der Gemeenschap* is het recht van de Gemeenschap om aan de Staten-leden voorstellen te doen ter verwezenlijking van haar algemene doelstellingen, vervat in art. 2 van het Statuut.

Dit recht wordt in naam van de Gemeenschap door de Europese Uitvoerende Raad uitgeoefend op eigen initiatief of als gevolg van een motie die in het Parlement of in één der Kamers van het Parlement werd gestemd.

2° *De integratie van de E.G.K.S. en de E.D.G. in de Gemeenschap*: is de samenvoeging van deze gemeenschappen, waarbij de bevoegdheden die door de bijzondere verdragen van de E.G.K.S. en de E.D.G. aan deze gemeenschappen werden verleend, aan de Europese Politieke Gemeenschap toegekend worden. Aldus vormt deze Gemeenschap samen met de E.G.K.S. en de E.D.G. een juridische eenheid, binnen dewelke deze laatste bestuurd worden volgens de op hen toepasselijke bepalingen, voor zover die geen afbreuk doen aan het huidige Statuut.

Men kan dus in zekere zin zeggen dat de verdragen der E.G.K.S. en der E.D.G. hun tussenstatelijk karakter verliezen om interne wet van de Gemeenschap te worden, en dat zij bijgevolg voortaan als dusdanig zullen moeten worden aanzien, ook voor latere wijzigingen. De delen van die beide verdragen die echter in het Statuut werden opgenomen, zullen alleen gewijzigd kunnen worden volgens de regelen toepasselijk op een herziening van het Statuut. De door het Statuut gewijzigde delen, of de delen die strijdig zijn met het Statuut, vervallen automatisch.

De integratie der drie gemeenschappen zal geleidelijk over een aanpassingsperiode van twee jaar verwezenlijkt worden. Het Statuut heeft evenwel voorzien dat het Parlement vanaf de oprichting van de Kamer der Volkeren in de plaats zal treden van de Gemeenschappelijke Vergadering van de E.G.K.S. en van de E.D.G., en dat de Raad van Nationale Ministers de Bijzondere Raden van Ministers van die gemeenschappen zal opvolgen vanaf het van kracht worden van het verdrag. Vanaf hetzelfde ogenblik zal

de rechtspraak van de Gemeenschap worden uitgeoefend door het Hof van Justitie voorzien voor de E.G.K.S.

Gedurende de aanpassingsperiode van twee jaar geschiedt de werking van de Hoge Autoriteit van de E.G.K.S. en van het Commissariaat van de E.D.G. onder toezicht en verantwoordelijkheid van de Europese Uitvoerende Raad, en hebben de Voorzitters van de Hoge Autoriteit en van het Commissariaat van rechtswege zitting in de Europese Uitvoerende Raad, waar zij tevens stemgerechtigd zijn.

Wanneer na het verstrijken der aanpassingsperiode het definitief stelsel in werking zal treden, zal de Europese Uitvoerende Raad de functies van het Commissariaat der E.D.G. overnemen. De Hoge Autoriteit van de E.G.K.S. zal echter blijven voortbestaan, doch als administratief orgaan, en zal zijn bevoegdheden uitoefenen onder leiding en toezicht van de Europese Uitvoerende Raad. Dit komt dus praktisch neer op een volledige opslorping der gespecialiseerde organen door de Europese Politieke Gemeenschap.

3° *De internationale betrekkingen van de Gemeenschap*. Het wordt de Gemeenschap toegestaan internationale verdragen of overeenkomsten af te sluiten of tot deze toe te treden binnen de grenzen van de haar verleende bevoegdheden. Zo kan zij onder meer associatieverdragen of verdragen, die een of ander gespecialiseerd gezagsorgaan oprichten, afsluiten.

De onderhandelingen over de internationale verdragen en overeenkomsten worden door de Europese Uitvoerende Raad gevoerd en door hem afgesloten. Maar wanneer een verdrag of overeenkomst betrekking heeft op een aangelegenheid die binnen de bevoegdheid van een gespecialiseerd gezagsorgaan valt, dan moet de Europese Uitvoerende Raad een machtiging van dat gezagsorgaan bekomen vooraleer het verdrag of de overeenkomst te kunnen bekrachtigen.

De Gemeenschap wordt verder nog belast met de coördinatie van de buitenlandse politiek der deelnemende Staten, en de Europese Uitvoerende Raad kan optreden als hun gemeenschappelijk gevolmachtigde op voorwaarde dat daartoe door de Raad van Nationale Ministers eenparig wordt besloten.

Ter regeling van de internationale betrekkingen worden in de Europese Uitvoerende Raad inlichtingen uitgewisseld onder de Staten-leden, en maken de Europese Uitvoerende Raad of het Parlement door bemiddeling van de Europese Uitvoerende Raad voorstellen over aan de Raad van Nationale Ministers. Alvorens deel te nemen aan een internationale conferentie waarbij de belangen van de Gemeenschap of van een deelnemende Staat betrokken zijn, moet een gemeenschappelijk standpunt vastgesteld worden.

Wanneer een geschil een Lidstaat met de Gemeenschap verdeelt, dan kan een verzoeningsprocedure, en zo nodig een arbitrageprocedure ingesteld worden. Dat kan bij voorbeeld voorkomen wanneer een verdrag waarover een Lidstaat aan het onderhandelen was op het ogenblik van het tot standkomen van de Gemeenschap, door deze beoordeeld wordt als een belemmering voor het toepassen van het Statuut of als een gevaar voor haar eigen belangen. Na de oprichting van de Europese Politieke Gemeenschap zal het de deelnemende Staten immers onmogelijk zijn nog internationale verdragen of overeenkomsten af te sluiten, of tot dergelijke verdragen of overeenkomsten toe te treden, wanneer zij in strijd zijn met reeds door de Gemeenschap aangegane verbintenissen. Want het Hof zal dan het recht hebben om tussen te komen om de ratificatie ervan te verbieden.

Men kan dus beweren dat het Statuut wat het met de ene hand geeft, terugneemt met de andere: omdat enerzijds de Lidstaten het recht behouden om verdragen te sluiten, maar anderzijds de Gemeenschap het recht heeft om in laatste instantie te beslissen in de gewichtigste gevallen, namelijk telkens het terrein der Gemeenschap betreden wordt. Het is daarom wellicht interessant deze regeling der buitenlandse betrekkingen te vergelijken met die der Constitutie van Weimar. Deze grondwet gaf aan de afzonderlijke Staten het recht verdragen af te sluiten mits goedkeuring door de federatie (art. 78). Dit had dus betrekking op alle verdragen door de Staten afgesloten, terwijl in het huidige geval slechts de verdragen die het gebied der Gemeenschap betreden in aanmerking komen. Het zal evenwel niet lang duren of het verschil tussen deze beide regelingen zal, door de verdere evolutie en uitbreiding der Gemeenschap, nog slechts miniem zijn, en aangezien de Constitutie van Weimar op dit punt een vorm van zelfbedrog was, ware het verkieslijk van nu af reeds een logische oplossing te zoeken. Bij vergelijking met enkele federatieve grondwetten is zij trouwens vlug gevonden (15). De Vergadering ad hoc heeft echter bij het opstellen van het ontwerp-verdrag de stap, die de bevoegdheid in zake de buitenlandse betrekkingen van de Gemeenschap scheidt van de bevoegdheid in zake buitenlandse betrekkingen van de Staten-leden, niet durven zetten. Alleen een coördinatie van de buitenlandse politiek der Staten-leden werd voorzien.

Het art. 74 van het Statuut bepaalt ten slotte nog dat de Gemeenschap het recht op actieve zowel als op passieve vertegenwoordiging bezit, binnen de grenzen van de haar toegewezen bevoegdheden en ter vervulling van de haar opgelegde taak. De Gemeenschap zal dus in het buitenland door gezanten kunnen vertegenwoordigd worden en zal zelf gezanten kunnen ontvangen. De tekst van de Subcommissie verleende nochtans aan de Gemeenschap enkel het recht van passieve vertegenwoordiging. Dit zou geleid hebben tot de onzinnige toestand dat het actief gezantschapsrecht der Gemeenschap had moeten uitgeoefend worden door de ambassadeurs der onderscheiden Staten-leden, en dan nog wel in aangelegenheden waarin hun regeringen geen zeggenschap meer hadden. Gelukkig werd dit voorstel niet aanvaard.

4° *De geldmiddelen van de Gemeenschap.* De begroting, ingediend door de Europese Uitvoerende Raad, wordt jaarlijks in het Parlement ter stemming gebracht. Het recht van amendement van het Parlement wordt in dit opzicht door het Statuut beperkt, en mag slechts uitgeoefend worden binnen de grens van het totaal van de voorgestelde uitgaven. Het Parlement kan geen nieuwe hoofdstukken van uitgaven in de begrotingswet doen opnemen. Een eventuele verlenging van het vorige boekjaar met een periode van drie maanden kan door de Europese Uitvoerende Raad beslist worden wanneer de begroting niet tijdig in het Parlement ter stemming werd gebracht.

De geldmiddelen van de Gemeenschap komen voort uit eigen inkomsten, zoals belastingen en leningen, en uit bijdragen door de Staten-leden gestort. In hoever het systeem van bijdragen voldoening zal kunnen geven moet nog afgewacht worden, maar zeker is het dat heel de geschiedenis der federaties en confederaties aantoont dat dit systeem steeds totaal gefaald heeft. Gelukkig heeft men de Gemeenschap ook de bevoegdheid gegeven om evenals de Staten belastingen te heffen, zodat dit euvel omzeild kan worden.

Het grote probleem der fiscale zaken in een fede-

ratie is immers het evenwicht tussen centrale en lokale autoriteiten door het verlenen van een zekere graad van autonomie. De oudste en meest ervaringsrijke federaties, de Verenigde Staten en Zwitserland, hebben er dan ook steeds zorg voor gedragen dat evenwicht zorgvuldig te bewaren. Door het hier voorgestelde systeem is er weliswaar nog geen evenwicht bereikt, daar elke Staat in de Raad van Nationale Ministers praktisch over een vetorecht beschikt, maar er werd toch een stap gedaan in de goede richting door niet alleen het systeem van bijdragen te aanvaarden.

Omslag, aanslag en inningsvoorwaarden van de belastingen der Gemeenschap moeten door de Europese Uitvoerende Raad, en door de Raad van Nationale Ministers bij eenstemmigheid, vastgesteld worden, waarna zij aan het Parlement ter goedkeuring worden voorgelegd. Op stuk van belastingen mogen geen voorrechten bestaan.

Een lening kan slechts worden uitgeschreven met de goedkeuring van het Parlement, ten ware zij in de behoeften van de Schatkist voor het lopende boekjaar moet voorzien.

Bijdragen van de Staten-leden worden, op voorstel van de Europese Uitvoerende Raad, door de Raad van Nationale Ministers bij eenstemmige beslissing vastgesteld.

De begroting wordt door de Europese Uitvoerende Raad ten uitvoer gelegd. Zonder de goedkeuring van het Parlement is het hem onmogelijk credieten van het ene hoofdstuk naar het andere over te schrijven, met uitzondering echter voor de periode van verlenging van een boekjaar.

Het wetsontwerp houdende rekeningen en uitgaven, moet door de Europese Uitvoerende Raad ten laatste zes maanden na de afsluiting van het boekjaar aan het Parlement voorgelegd worden.

5° *De economische bevoegdheden van de Gemeenschap.* De Gemeenschap heeft op economisch gebied een zeer grote taak te vervullen, zij moet namelijk geleidelijk een gemeenschappelijke markt tussen de deelnemende Staten tot stand brengen. Dit betekent: de afschaffing van alle tolgrenzen en van alle belemmeringen op het vrije verkeer van goederen en personen, en het instellen van een gemeenschappelijke munt. De Gemeenschap heeft nog als opdracht de coördinatie van de monetaire en financiële politiek der deelnemende Staten te bevorderen.

Ter bereiking van het gestelde doel wordt een Wederaanpassingsfonds opgericht, dat indien nodig hulp zal verlenen aan ondernemingen en arbeiders.

De door het Statuut aan de Gemeenschap toegekende economische bevoegdheden worden voorlopig beperkt. Zo zal de Gemeenschap gedurende het eerste jaar na het van kracht worden van het verdrag deze bevoegdheden nog niet kunnen uitoefenen, en gedurende de vijf daarop volgende jaren slechts mits zekere waarborgen, zoals de eenstemmige goedkeuring van de Raad van Nationale Ministers, indien nodig na overleg met hun nationale Parlementen, en de goedkeuring van het Europees Parlement.

Nadat ook deze periode verstreken is moet de goedkeuring door de Raad van Nationale Ministers niet meer bij eenparigheid geschieden. Daarentegen moet een ingediend ontwerp dan in elk der Kamers een tweederde meerderheid behalen.

Mocht een dergelijk ontwerp van aard zijn om ernstige moeilijkheden te veroorzaken in het economisch bestel van een der betrokken Staten, dan kan deze tegen die maatregel in beroep gaan, gedurende de

overgangperiode bij het Hof, en naderhand, wanneer deze instantie opgericht zal zijn, bij het scheidsrecht. De gewraakte maatregel kan vervolgens opgeschort worden in afwachting dat het bevoegde orgaan van de Gemeenschap er opnieuw over beslist.

Het advies van de Europese Uitvoerende Raad moet ingewonnen worden door den Staten-leden telkens zij een maatregel overwegen, en vooral op monetair gebied, die de belangen der andere Staten zou kunnen schenden. Hetzelfde geldt voor het afsluiten van onderlinge overeenkomsten die het goederenverkeer of de uitwisseling van arbeidskrachten zouden beperken of belemmeren.

In haar tweede resolutie stelde de Grondwettelijke Commissie voor de economische bevoegdheden van de Gemeenschap uit te breiden door een afzonderlijk goed te keuren protocol. Aldus zou de Gemeenschap het recht hebben om :

- nieuwe kwantitatief beperkende maatregelen van de Staten-leden te verbieden;
- een geleidelijke vermindering en tenslotte een totale afschaffing van de bestaande beperkingen te beslissen;
- maatregelen te nemen die een gemeenschappelijk tolgemele geleidelijke zouden verwezenlijken door de tolrechten eerst te verminderen en later gans af te schaffen;
- maatregelen te nemen die de stabiliteit van de wisselkoers en de progressieve eenmaking van de muntstelsels der Staten zouden verzekeren.

Dit voorstel, dat dus strekt tot de afschaffing der tollarieven tussen de Europese Staten onderling, heeft zijn voorgaande gehad in andere federale Staten als Australië, Canada, Duitsland, Zwitserland, ja zelfs in de Verenigde Staten, waar in het begin der federatie sommige Staten hogere invoerrechten stelden op goederen afkomstig van andere aan de federatie deelnemende Staten dan op de goederen ingevoerd door sommige Europese Staten (10).

Het probleem of er al dan niet ruimere economische bevoegdheden aan de Gemeenschap zullen gegeven worden schijnt nog niet definitief beslecht. Besprekingen werden daaromtrent gevoerd door de Ministers van Buitenlandse Zaken van Klein Europa tijdens hun conferentie van 12 Mei II. te Parijs, en zullen voortgezet worden te Rome op 12 Juni a.s.

6° *De gespecialiseerde gezagsorganen* zijn instellingen die bevoegdheid en bestuursmacht bezitten over een of ander gebied of sector van de Europese Samenwerking. Een typisch voorbeeld hiervan is de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, ook Schumanplan genoemd, een experiment zonder weerga. Dit initiatief werd weldra opgevolgd door een tweede : de Europese Defensie Gemeenschap of Plan Pleven. Andere plannen zullen volgen : zo spreekt men o.m. van het Groene Plan (Plan Pfilmlin) dat streeft naar de integratie van de Europese landbouw, met als vertrekpunt voor een gemeenschappelijke markt de basisproducten : graan, suiker en melk. Dit initiatief dat dateert van Mei 1951, werd in Januari 1952 hernomen in het zgn. «ontwerp Mansholt». Weer een ander plan beoogt de oprichting van een Europese Transport Autoriteit (Plan Bonnefous). Een voorbeeld werd hier reeds door de Duitse en Franse spoorwegen gesteld, die al honderdduizend wagens in gemeenschap gebracht hebben. Het laatst werd het Witte Plan voorgesteld door de Franse Minister van Volksgezondheid, de heer Paul Ribeyre, en heeft als doel het instellen van een gemeenschappelijke markt voor medische instrumenten en pharmaceutische producten,

evenals het inrichten van gemeenschappelijke navorsingen.

Wanneer het Statuut de gespecialiseerde gezagsorganen behandelt is het zeer ruim : voor zover deze organen binnen het kader van de taak en de algemene doelstellingen van de Gemeenschap vallen, kunnen zij opgericht worden als gecentraliseerde of gedecentraliseerde administraties, als instellingen en openbare diensten of diensten van Europees belang, met publieke of private, nationale of gemeenschappelijke rechtsvorm. Er kan ook beroep gedaan worden op bestaande instellingen.

Titel IV. - De Associatie.

Een speciale titel in het Statuut voorziet voor de Gemeenschap de mogelijkheid om associatieverdragen of overeenkomsten af te sluiten met derde Staten, op voorwaarde dat zij de handhaving van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden waarborgen. Onder «derde Staten» verstaat men hier zowel Europese Staten die geen lid zijn van de Gemeenschap, als overzeese Staten die door constitutionele banden met een deelnemende Staat of een geassocieerde Staat verbonden zijn.

De associatie heeft een nauwere samenwerking tot doel en dit in welbepaalde sectoren en met de daaraan verbonden en in het associatieverdrag uitdrukkelijk bepaalde wederzijdse rechten en verplichtingen. Het associatieverdrag kan verder nog de vertegenwoordiging der geassocieerde Staten in de Raad van Nationale Ministers en in de Senaat regelen. Het voorziet eveneens de wijze van beslechten van mogelijke geschillen tussen de Gemeenschap en de geassocieerde Staten, evenals de bevoegde rechtscolleges.

Een conferentie moet op regelmatige tijdstippen de leden van de Europese Uitvoerende Raad, de leden van de Raad van Nationale Ministers en de vertegenwoordigers der geassocieerde Staten samenbrengen.

Titel V. - Overgangsbepalingen.

De eerste Senaat, opgericht binnen de maand na het in werking treden van het verdrag, moet samengeroepen worden door de voorzitter van de Algemeene Vergadering der E. G. K. S., en zal in functie blijven tot de eerste gewone zitting van het Parlement.

De eerste Europese verkiezingen voor de Kamer der Volkeren moeten gehouden worden binnen de zes maanden na de bekrachtiging van het verdrag op een datum door de Senaat vast te stellen.

In afwachting dat het kiesstelsel geregeld wordt door een wet van de Gemeenschap, hebben de verkiezingen plaats volgens het kiesstelsel van evenredige vertegenwoordiging met mogelijkheid van lijstverbinding. Elke deelnemende Staat moet de procedure door een nationale wet regelen. De voorwaarden voor kiesbaarheid en de onverenigbaarheid worden voorlopig door de Wetgevende Macht van elke Staat bepaald.

De Kamer der Volkeren en de Senaat worden vervolgens binnen de twee weken na de verkiezingen door de voorzitter van de voorlopige Senaat bijeengeroepen, de voorzitter van de Europese Uitvoerende Raad wordt verkozen, en binnen de maand van de ambtsaanvaarding van de Europese Uitvoerende Raad moet de Raad van Nationale Ministers samenkomen.

Titel VI. - Algemene bepalingen.

Een eerste bepaling betreft het verkiezen van de zetel van de verschillende instellingen der Gemeen-

schap. Deze zal gevestigd worden in een gebied, eventueel in verschillende gebieden, die onder de uitsluitende jurisdictie van de Gemeenschap blijven. Voorlopig zal dit te Straatsburg zijn.

Andere bepalingen hebben betrekking op de omschrijving van het grondgebied van de Gemeenschap, op het Saargebied (17), op het recht van de Gemeenschap om op verzoek van een deelnemende Staat tussen te komen op het grondgebied van die Staat om er de grondwettelijke orde en de democratische instellingen te doen eerbiedigen, op de uitvoerbare kracht van de beslissingen van de Europese Uitvoerende Raad en van het Hof op het grondgebied der Staten-leden, en zo meer.

Ook de toetreding van nieuwe Staten-leden tot de Gemeenschap werd voorzien: een verzoek hiertoe moet aan de Europese Uitvoerende Raad gericht worden en deze beslist na raadpleging van de Raad van Nationale Ministers. De toetreding wordt vastgesteld in een Akte welke aan het Statuut wordt toegevoegd.

Ten slotte wordt de procedure tot herziening van het Statuut vastgesteld. Het initiatiefrecht hiertoe behoort aan de Europese Uitvoerende Raad, aan elk van de Kamers en aan ieder van de Staten-leden. De procedure verschilt naar gelang de gewichtigheid van de bepalingen die zij treft: de Europese Uitvoerende Raad stelt een ontwerp-amendement op, dat in de gewichtige gevallen, door het Statuut bepaald, de eenstemmige bewilliging van de Raad van Nationale Ministers moet bekomen; het amendement wordt vervolgens aan het Parlement der Gemeenschap ter goedkeuring voorgelegd, soms zelfs aan de Parlementen der deelnemende Staten (18); het amendement wordt tenslotte door de Europese Uitvoerende Raad afgekondigd.

De stroefheid van deze herzieningsprocedure is zeer betreurenswaardig, omdat de leefbaarheid van de Gemeenschap juist afhangt van nog veelvuldig aan het Statuut aan te brengen wijzigingen. Dit laatste is nog ver van volledig, en het is te vrezen dat de vereiste eenstemmigheid der Staten-leden in de Raad van Nationale Ministers voor de gewichtige wijzigingen een grote hinderpaal zal blijken te zijn voor een verdere evolutie. Hiervoor staat immers de negatieve houding van één Staat, hetgeen in werkelijkheid neerkomt op een waar vetorecht, de bevolking van die ene Staat moge zich dan nog in de Kamer der Volkeren uitgesproken hebben ten gunste van de voorgestelde wijziging. Men kan de vraag stellen waarom in zulk geval het houden van een referendum als noodoplossing niet werd voorzien. Het ware nochtans niet meer dan logisch dat de volkeren hun verantwoordelijkheden zouden opnemen daar waar de Staten dit niet willen of niet durven doen. Een typisch voorbeeld in dit verband is de Zwitserse Grondwet (artikelen 120-123): het initiatiefrecht tot Grondwetsherziening behoort zowel aan de Federale Vergadering als aan de burgers zelf, en in het laatste geval op voorwaarde dat 50.000 handtekeningen worden voorgelegd. In geval van een totale herziening, evenals voor zekere gedeeltelijke herzieningen, behoort de beslissing over het principe zelf van de herziening aan het volk. Een wijziging kan in geen geval van kracht worden dan indien zij bekrachtigd werd door de meerderheid der burgers en door de meerderheid der kantons.

De tekst van het Statuut wordt ten slotte nog gevolgd door een bijzonder Protocol dat de betrekkingen tussen de Gemeenschap en de Raad van Europa regelt,

en door een tweede Protocol dat de voorrechten en immuniteiten van de Gemeenschap vaststelt.

* * *

Waar men bij de goedkeuring der verdragen van de E.G.K.S. en van de E.D.G. nog kon redetwisten over hun grondwettelijkheid, is het hier zeer duidelijk dat een Grondwetsherziening zich opdringt.

Een bepaling in de aard van artikel 24 der Grondwet van de Duitse Bondsrepubliek zou in onze Grondwet moeten opgenomen worden, zodat het voortaan mogelijk zou zijn een of andere soevereine macht bij een wet over te dragen aan internationale instellingen.

De Europese Unie, eertijds nog een droom van wijsgeren en dichters, bereikt stilaan haar verwezenlijking. Het zal het grote werk van onze generatie zijn.

Mr Guy COOPMAN,
Advocaat te Antwerpen.

(1) Onder « Klein Europa » verstaat men de zes landen die toetraden tot de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, namelijk: België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg en Nederland.

(2) Dus 87 leden in het totaal. De 9 gecoöpteerde leden waren: 3 Duitsers, 3 Fransen en 3 Italianen.

(3) Zij waren 13 in getal en vertegenwoordigden naast enkele afgevaardigden van Europese organisaties o.m.: Denemarken, Griekenland, Groot-Brittannië, Ierland, IJsland, Noorwegen, Turkije en Zweden.

(4) Zij hadden respectievelijk als taak: het bestuderen van de bevoegdheden, de politieke instellingen, de rechterlijke organen van de Gemeenschap, en de betrekkingen die de Gemeenschap zou moeten onderhouden met de Raad van Europa evenals met sommige Europese Staten in het bijzonder.

(5) Vgl.: artikel 11 der « Articles of Confederation »: « Each State retains its sovereignty, freedom and independence, and every power, jurisdiction and right, which is not by this Confederation expressly delegated to the United States in Congress assembled. » Dit systeem moest falen, doch het had de verdienste onder vorm van confederatie de voorbereidende stap te zetten naar de werkelijke federatie van de Verenigde Staten.

Het omgekeerde is waar in Canada, waar de Grondwet aan de delen, de provincies, slechts welbepaalde bevoegdheden geeft, terwijl de « reserve of powers » aan de federale organen overgelaten wordt.

(6) Vgl. met de zgn. « enumerated powers » van art. 1, sectie 8, der huidige G.W. van de Verenigde Staten. Dit systeem is eveneens terug te vinden in andere federale grondwetten: namelijk in artikel 5 van de Braziliaanse G.W. van 1946, in artikel 68 van de Argentijnse G.W. van 1949 en in artikel 73 van de Mexicaanse G.W. van 1917. In Zwitserland zijn de bevoegdheden ook opgesomd, doch zij zijn overigens de Grondwet verspreid.

(7) Vgl.: G.W. van de Verenigde Staten Chap. IV, art. 12, en G.W. van Zwitserland artikel 44.

De bepalingen van Titel I van de Conventie van de Rechten van de Mens, op 4 November 1950 te Rome getekend, en van het bijgevoegd Protocol, op 20 Maart 1952 te Parijs getekend, maken integrerend deel uit van het Statuut.

(8) Vgl.: artikel 18 Braziliaanse G.W. — artikel 97 Argentijnse G.W. — artikel 124 Mexicaanse G.W. — artikel 51.4 Indonesische voorlopige G.W. — De G.W. van Australië vertoont op dit punt een eigenaardige trek: het vermoeden bestaat hier in het voordeel der beide wetgevers, het federale Parlement en het Parlement van de deelstaat (artikel 51). Wanneer nochtans een wet van de deelstaat onverenigbaar is met een wet van de federatie, dan zal de laatste uiteindelijk de bovenhand halen (artikel 109).

(9) De duur is in de Verenigde Staten 2 jaar, in Australië 3 jaar, in Zwitserland en in W. Duitsland 4 jaar, en in Canada 5 jaar.

(10) In Australië is het minimum 5 zetels, in de Verenigde Staten is het slechts 1 zetel, en in Canada is het gelijk aan het aantal zetels der provincie in de Senaat.

(11) Zie bv. de huidige federale grondwetten van de Verenigde Staten, van Argentinië, van Brazilië, van Australië, van Mexico en van Zwitserland.

(12) In Zwitserland kan slechts één lid per kanton in de Uitvoerende Raad zetelen. In Canada verschilt dit getal; het gaat van 1 zetel voor de kleinere provincies tot minstens 4 voor de grotere, zoals Ontario en Quebec.

(13) Dit geldt niet voor de zeven eerste rechters, wier functie een einde zal nemen vlg. de termijn bepaald in het verdrag der E.G.K.S.

(14) In de laatste verschenen publicaties van het Europees Statuut werd deze tekst weggelaten.

(15) Zo wordt b.v. in de Duitse G.W. van 1949 artikel 32, en in de Braziliaanse G.W. van 1946 artikel 5 uitdrukkelijk bepaald dat de federatie bevoegd is in zaken buitenlandse betrekkingen; in andere Grondwetten, zoals in die der Verenigde Staten, is dit principe impliciet vervat, en kan worden afgeleid uit het recht om verdragen te sluiten en het recht van legatie aan de federale instellingen toegekend.

(16) By.: Connecticut eiste hogere tol op goederen afkomstig van Massachussets dan op goederen ingevoerd uit Engeland. (Cfr. ook: The Federalists Papers, n° VII en n° XIII.)

(17) De zeer kiese Saarkwestie werd nog niet opgelost, en er werd nog geen definitieve tekst van het bewuste artikel

102 opgesteld. Er zouden stemmen opgaan om het Saargebied Europees territorium te verklaren en het rechtstreeks onder het bestuur van de Gemeenschap te plaatsen.

(18) In de Verenigde Staten is slechts bekrachtiging door de Parlementen van de $\frac{3}{4}$ der Staten nodig.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 12 December 1952.

Eerste Voorzitter : M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever : M. Piret.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Sequestratie. — Sequestratie van het vermogen van iemand, die verdacht wordt van misdrijf tegen de uitwendige veiligheid van de Staat. — Vrijspraak. — Dientengevolge opheffing van de sequestratie. — De kosten van het beheer kunnen niettemin gebracht worden ten laste van de gesequestreerde.

Sequestratie krachtens artikel 2 van het wetsbesluit van 17 Januari 1945. Vrijspraak van gesequestreerde.

Zo artikel 10 van het wetsbesluit van 17 Januari 1945 bepaalt, dat de sequestratiemaatregel wordt opgeheven in geval van buitenvervolginstelling en dienvolgens ook in geval van vrijspraak van de verdachte en ook wanneer de betrokkene zich heeft bevrijd van al zijn schulden tegenover de openbare overheid en onder deze schulden de kosten van het beheer der gesequestreerde goederen begriipt, volgt daaruit niet dat de kosten van beheer ten laste behoren te blijven van de Dienst van het Sequester, wanneer buitenvervolginstelling of vrijspraak plaats heeft.

Voormeld artikel 10 heeft alleen ten doel het tijdstip te bepalen waarop de sequestratie wordt opgeheven, en niet een regeling te treffen omtrent de vraag, wie de last moet dragen van de kosten van het beheer.

Waar artikel 21 van het wetsbesluit van 23 Augustus 1944 de kosten van het beheer van de Dienst van het Sequester ten laste brengt van de Staat, bedoelt het daarmede alleen de kosten van de werking van de openbare instelling en niet die van het beheer der gesequestreerde goederen.

Er is geen tegenstrijdigheid tussen de vaststelling, dat de sequestratie strekt tot zekerheid van de eventuele vordering van de Staat, en de stelling, dat de Dienst van het Sequester door de bewaring, het beheer en de bewaking van de gesequestreerde goederen handelt in het belang van de persoon, wiens vermogen is gesequestreerd.

Union des Drapiers t/ Dienst van het Sequester.

Gelet op het bestreden arrest, d.d. 14 Maart 1951 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het eerste middel : schending van artikel 21 van het Wetsbesluit van 23 Augustus 1944 betreffende de sequestratie van vijandelijke goederen, rechten en belangen, van de artikelen 6, 8 en 10 van het Wetsbesluit van 17 Januari 1945, betreffende de sequestratie der goederen van de personen, aan wie misdaden en wanbedrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat worden ten laste gelegd, 1 en 6 van het

Besluit van de Regent van 8 Februari 1946, betreffende de kosten van beheer van de sequesters, 67, 113 en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest aan aanlegster de rechtsvordering heeft ontzegd, welke door haar werd ingesteld na de eindvrijspraak van haar beheerders van de telastlegging van overtreding van artikel 115 van het Wetboek van Strafrecht en na haar buitenzaakstelling, en welke ertoe strekte de terugbetaling te bekomen van de door verweerder voorafgenomen toezichtskosten, waar het aldus beslist dat deze kosten ten laste van aanlegster moeten blijven in weerwil van de vrijspraak van haar beheerders en van haar buitenzaakstelling,

zulks terwijl uit de in het middel aangehaalde teksten en inzonderheid uit artikel 10 van het Wetsbesluit van 17 Januari 1945 voortvloeit dat de kosten van beheer van het door verweerder gesequestreerde goed niet ten laste komen van degene wiens goederen onder sequester zijn gesteld, wanneer ten gunste van deze persoon een beschikking van buitenvervolginstelling wordt gewezen of een beslissing, waardoor de vervolging wordt stopgezet :

Overwegende dat uit de aan het Hof onderworpen processtukken blijkt dat de goederen, rechten en belangen van de in verbreking aanleggende vennootschap onder sequester zijn gesteld bij toepassing van artikel 2 van het Wetsbesluit van 17 Januari 1945 ingevolge een bevelschrift van de Voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel van 17 November 1945; dat de reden tot de ondersequesterstelling was het ten laste leggen aan twee beheerders der vennootschap van een misdaad of een wanbedrijf tegen de uitwendige veiligheid van de Staat; dat de sequestratie d.d. 22 November 1948 definitief werd opgeheven op grond van de vrijspraak van bewuste beheerders;

Dat de vordering, ingesteld door aanlegster, strekt tot de terugbetaling van de sommen, te totalen belope van 353.791,20 frank, welke de Dienst van het Sequester, verweerder in verbreking, voorafgenomen of ontvangen heeft als bezoldigingen voor zijn lasthebbers, als toezichtskosten, als vergoeding aan een comité, belast met de samenordening van de werkzaamheden der bedrijven, die een gelijkaardige tak van nijverheid uitoefenen als aanlegster, uit kracht van een overeenkomst tot stand gekomen bij de voorlopige opheffing van de sequestratie, d.d. 9 Maart 1948; dat deze vordering door het bestreden arrest is afgewezen;

Overwegende dat het middel als grief aanvoert dat de rechter over de grond beslist heeft, dat de gevorderde sommen ten laste zouden blijven van de aanleggende vennootschap, ofschoon beide beheerders, wier inbeschuldigingstelling de maatregel van sequestratie met zich had gebracht, vrijgesproken werden;

Overwegende dat, zonder staande te houden dat volgens het gemeen recht de kosten van bewaring en beheer van de aan een wettelijke lasthebber toevertrouwde goederen niet ten laste komen van de eige-

naar dier goederen, het middel beweert dat in onderhavig geval geen toepassing mag worden gemaakt van het gemeen recht krachtens de artikelen 10 van het Wetsbesluit van 17 Januari 1945 en 21 van het Wetsbesluit van 23 Augustus 1944 en dat de artikelen 1 en 6 van het besluit van de Regent van 8 Februari 1946, hetwelk slechts een uitvoeringsbesluit is, de last van die kosten niet kunnen opgelegd hebben aan degene, die is vrijgesproken;

Overwegende dat, zo artikel 10 van het Wetsbesluit van 17 Januari 1945 enerzijds bepaalt dat de sequestratiemaatregel wordt opgeheven in geval van buitenvervolginstelling en gevolglijk ook in geval van stopzetting van de vervolging door vrijpraak van de verdachte en anderzijds in de overige gevallen de opheffing van de sequestratie voorschrijft, wanneer de betrokkene zich heeft bevrijd van alle schulden tegenover de openbare besturen, en onder deze schulden de kosten van beheer van de gesequestreerde goederen begrijpt, uit laatstaangehaalde bepaling niet valt af te leiden, dat de kosten van beheer ten laste behoren te blijven van de Dienst van het Sequester, wanneer buitenvervolginstelling of vrijpraak plaats heeft;

Dat het voorwerp van bovenbedoeld artikel 10 is het tijdstip te bepalen, waarop de sequestratie wordt opgeheven, en niet de last der kosten van beheer te regelen;

Overwegende dat het middel evenzo vruchteloos schending inroep van artikel 21 van het Wetsbesluit van 23 Augustus 1944; dat indien bij dit artikel ten laste van de Staat worden gesteld de kosten van beheer van de Dienst van het Sequester, het daardoor alleen bedoelt de kosten met betrekking tot de werking van de openbare instelling, welke het opricht en niet de kosten van beheer van de gesequestreerde goederen;

Overwegende ten slotte, dat het arrest niet op het besluit van de Regent van 8 Februari 1946, doch op de bepalingen van het gemeen recht de beslissing doet steunen dat de kosten van bewaring en beheer van een gesequestreerd vermogen ten laste komen van de eigenaar;

Dat de eerste twee onderdelen van het middel naar recht en het derde onderdeel in feite niet opgaan;

Over het tweede middel: schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 7, 8 en 21 van het Wetsbesluit van 23 Augustus 1944, 1, 2, 6, 8 en 10 van het Wetsbesluit van 17 Januari 1945, doordat het bestreden arrest aan aanlegster haar vordering heeft ontzegd en gevolglijk heeft beslist dat de kosten der sequestratie ten laste komen van de gesequestreerde, bijaldien ook deze vrijgesproken is van het hem ten laste gelegde, om de reden dat de kosten der sequestratie « zijn gedaan geweest in het belang van het onder sequester gestelde patrimonium, ten einde het bedrijf behoorlijk op gang te houden », in het belang van de boedel en te diens bate, terwijl hetzelfde arrest voordien had verklaard dat « het doel en het enige voorwerp » van de sequestratie is te voorzien in het invorderen van zekere schuldvordering der openbare besturen tegen de gesequestreerde, aldus zijn beslissing doet steunen op tegenstrijdige gronden, hetgeen met het ontbreken van gronden gelijkstaat:

Overwegende dat het geenszins tegenstrijdig is te zeggen enerzijds, dat de maatregel van sequestratie tot voorwerp heeft de vrijwaring van de schuldvordering, welke gebeurlijk bevonden zou worden te bestaan ten behoeve van de Staat, en anderzijds, dat de Dienst van het Sequester, door zijn taak van bewaring, bewaking en beheer der onder sequester gestelde goederen, rechten en belangen waar te nemen, handelt

in het belang van de persoon, wiens vermogen gesequestreerd is;

Dat het middel niet kan worden aangenomen;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten en tot vergoeding van 150 frank aan verweerder;

Voormelde kosten begroot jegens de eisende partij op de som van 3.840 frank en jegens de verwerende partij op de som van 726 frank.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 12 Februari 1953.

Voorzitter: M. Bail.

Raadsheer-verslaggever: M. Bayot.

Eerste Advocaat-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Pacht. — Begrip « inbedrijfneming » in de zin van art. 3/2° van de wet van 31 Maart 1948.

De in art. 3, 2° der wet van 31 Maart 1948 bedoelde « inbedrijfneming » slaat niet enkel op die, welke door de pachter materieel verwezenlijkt wordt, doch ook op die, welke uitsluitend voor zijn rekening en risico geschiedt.

Roelens t/ Van den Castele.

Gelet op het bestreden vonnis, in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Leper op 21 Juni 1950;

Over het tweede middel: schending van de artikelen 1, 3 in het bijzonder, 3, 2°, en 5 van de wet van 31 Maart 1948 tot voorlopige regeling van de uitwerking van de opzeggingen in zake landpacht; van de artikelen 1774, 1775 en 1776 van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd bij de artikelen 6, 7 en 8 van de wet van 7 Maart 1929, en van artikel 97 der Belgische Grondwet,

doordat het bestreden vonnis voor recht gezegd heeft, dat de uitwerking van de betwiste opzegging, gegeven op 11 Mei 1940 en aangevuld op 28 September 1946, zou geschorst blijven tot een bij Koninklijk besluit te bepalen datum en er aldus heeft over beslist niettegenstaande de aanlegger in cassatie regelmatig de bedoeling had te kennen gegeven het verhuurde goed terug te nemen om het zelf te exploiteren, terwijl het de bedoeling van de aanlegger in cassatie fictief verklaarde onder voorwendsel, dat hij geen bevoegdheid had om zelf bedoelde hoeve te exploiteren, dat hij zich niet in de noodzakelijkheid bevond het te doen en niet bewezen had het landbouwgereedschap en het vee te bezitten dat daartoe vereist is, dat hij zou verklaard hebben dat hij niet persoonlijk de gebouwen van de hoeve zou bewonen en dat de werklieden van zijn fabriek de landerijen zouden bewerken, dat volgens de gebruiken der streek de exploitant van een hoeve de gebouwen bewoont om ze met de landerijen te exploiteren, dat zelf een hoeve exploiteren veronderstelt het gebruik ervan en het bewonen van de gebouwen van de hoeve en dat die gebouwen geëxploiteerd worden terzelfdertijd als de grond, dat de ene niet behoorlijk kunnen geëxploiteerd worden zonder de andere en eindelijk, dat de huidige toestand van wooncrisis volgens de geest van de achtereenvolgende uitzonderingswetten in zake landpacht vereiste dat de hoeven

worden voorbehouden « aan de eigenlijke landbouwersgezinnen », en doordat aldus het bestreden vonnis door de bedoeling van de aanlegger in cassatie het verhuurd goed zelf te exploiteren fictief te verklaren, zijn beslissing heeft doen steunen op redenen, welke niet opgaan en de beslissing niet kunnen rechtvaardigen door te steunen op een onjuiste interpretatie van de wet of door de doeltreffendheid van opzegging, door de verpachter gegeven om zelf te exploiteren, te doen afhangen van voorwaarden, welke de wet niet stelt :

Overwegende dat, naar uit het bestreden vonnis blijkt, aanlegger, het recht uitoefenend hetwelk aan de verpachter is verleend bij artikel 2 van het Wetsbesluit van 28 Augustus 1946, aangevuld door dat van 2 October 1946, zijn voornemen heeft betekend aan verweerder om het verpachte goed terug te nemen ten einde het zelf in bedrijf te nemen;

Overwegende dat bewust vonnis weigert de zodoende gedane opzegging geldig te verklaren, daar aanleggers voornemen om het goed zelf in bedrijf te nemen als fictief voorkomt;

Overwegende dat de bestreden beslissing wijst op de elementen, welke volgens haar het fictieve karakter van dit voornemen zouden aantonen;

Dat zij in dit opzicht vaststelt dat partij Roelens (hier aanlegster) er verklaarde dat hij de gebouwen der hofstede niet persoonlijk zou bewonen en dat de werklieden van zijn fabriek het landbouwgoed zouden exploiteren, dat krachtens de gebruiken der streek de exploitant ener hofstede de gebouwen der hoeve bewoont om deze samen met de landerijen te exploiteren, dat het eigen gebruik van een hofstede onderstelt dat men de gebouwen der hofstede bewonen en betrekken zou; dat de gebouwen der hofstede samen met de landerijen geëxploiteerd worden en een complex vormen, dat het ene zonder het andere niet degelijk kan geëxploiteerd worden;

Dat aanlegger die nijveraars is, niet de minste geschiktheid bezit of genoodzaakt is bedoelde hoeve zelf in bedrijf te nemen; dat hij evenmin bewijst de landbouwgereedschappen en het vee te bezitten om deze hofstede te exploiteren; ten slotte de heden-daagse heersende scherpe crisis in het vinden van landbouwbedrijven vereist, dat de hofsteden ten behoeve van de eigenlijke landbouwersgezinnen worden voorbehouden, wat de geest der verschillende opeenvolgende uitzonderlijke wetten in zake landpachten veronderstelt;

Overwegende dat deze beschouwingen steunen op een onjuiste interpretatie van de wet van 31 Maart 1948, die ten deze alleen toepasselijk is en inzonderheid van artikel 3, 2° ervan;

Overwegende immers dat door enkel uit de hierboven aangehaalde elementen het fictief karakter af te leiden van aanleggers voornemen om het verpachte goed terug te nemen ten einde het zelf in bedrijf te nemen, de bestreden beslissing van door de wet bedoelde « inbedrijfneming » een beperkende interpretatie geeft, die noch in de bewoordingen der wet noch in hare parlementaire geschiedenis steun vindt;

Dat de door de wetgever bedoelde inbedrijfneming niet enkel die omvat, welke door de verpachter materieel verwezenlijkt wordt, doch ook die, welke uitsluitend voor zijn rekening en op zijn risico geschiedt;

Dat uit deze beschouwingen volgt dat, vermits de redenen van het bestreden vonnis het dispositief er van niet rechtvaardigen, de bestreden beslissing de in het middel aangehaalde wetsbepalingen heeft geschonden;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat dit arrest zal overgeschreven worden in de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Leper en dat melding ervan zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, rechtdoende in hoger beroep;

De kosten begroot op de som van 3.337 frank jegens de eisende partij en op de som van 621 frank jegens de verwerende partij.

NOOT. — Vergelijk in dezelfde zin twee arresten van het Hof van Verbreking d.d. 20 October 1952 (R.W. 1952/1953, 363 en 364); verder Vrederechter Brugge, 24 November 1952 (R.W. 1952/1953, 1384) en dezelfde Vrederechter 1 December 1952 (R.W. 1952/1953, 1387).

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 30 Maart 1953.

Zetel : MM. Vranckx, voorzitter-verslaggever, Mast en Buch, staatsraden.

Auditoraat : M. Smolders, auditeur.

Advocaten : Mrs Fayat en Debra.

Gemeenten. — Gemeenteraadsverkiezingen. — Pronostiek. — Gemeenten. — Gemeenteraadsverkiezingen. — Stemopneming.

Bij gemis van inzet door degenen die er aan deelnemen, kan een pronostiek noch als kansspel noch als weddenschap beschouwd worden.

Hoe betreurenswaardig een pronostiek ook mag zijn, kan hij de vernietiging van de verkiezing niet medebrengen, wanneer de prijzen niet waren beloofd in functie van de aanwinst of het verlies van stemmen door een kandidaat of een partij, doch in functie van het juiste of het meest benaderende antwoord op de vraag hoeveel zetels en hoeveel stemmen de inrichtende partij zou behalen.

De loutere bewering dat vergissingen in de telling zouden kunnen geschied zijn, welke bewering op geen ander feit berust dan op het gering verschil in de uitslag van de stemming, is onvoldoende om de met het nazicht belaste overheid tot herstelling van de stembiljetten te doen overgaan.

Gemeenteverkiezing te Ledeberg.

Gezien het verzoekschrift d.d. 24 December 1952, waarbij Casimir D'Am, Ignace Vanderschuuren en Frans Kaesen beroep instellen tegen de beslissing d.d. 11 December 1952 van de bestendige deputatie van de provinciale raad van Oost-Vlaanderen, houdende vernietiging van de gemeenteraadsverkiezing die op 12 October 1952 te Ledeberg plaats had;

Gelet op het bevel d.d. 21 Maart 1953, waarbij de zaak werd vastgesteld op de terechtzitting van 30 Maart 1953 en waarvan 24 Maart 1953 kennis werd gegeven aan de betrokken partijen Casimir D'Am, Ignace Vanderschuuren, Frans Kaesen, Jozef Bael, Antoine D'Hooze, Georges Jacobs, Juliette Verbrugghe, Florida Defortrie, Jerome Brackenier, Lucienne Nys en François Yvergneaux;

Overwegende dat de bestreden beslissing aan verzoekers, kiezers-ondertekenaars aangeduid om de akte van voordracht der kandidaten der lijst n° 3 neer te leggen, bij ter post aangetekend schrijven d.d. 17 December 1952 werd betekend;

Overwegende dat door de afdeling der Belgische socialistische partij te Ledeberg, met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen, een kosteloze pronostiekwedstrijd werd ingericht; dat alleen de gemeenteraads-kiezers van de gemeente Ledeberg aan de wedstrijd konden deelnemen, maar slechts één oplossing mochten inzenden; dat ieder deelnemer zijn naam, voor- en achternaam en adres diende op te geven en het antwoord diende in te zenden op het adres van G. Stuyvaert, secretaris der Belgische socialistische partij te Ledeberg, die tevens kandidaat was bij de derde lijst; dat de antwoorden dienden te worden ingezonden uiterlijk 12 October 1952, 13 uur; dat de deelnemers de vraag moesten beantwoorden hoeveel zetels de socialistische partij zou behalen en met hoeveel stemmen; dat aan de winnaars prijzen werden beloofd voor een gezamenlijke waarde van ongeveer 5.000 frank en de prijzen zouden worden gewonnen door diegenen, die de juiste of de meest benaderende uitslagen zouden hebben ingediend; dat de verrichtingen van het depouillement openbaar zouden zijn in het partijlokaal en de prijzen aldaar werden tentoongesteld;

Overwegende dat, naar aanleiding van het inrichten van deze pronostiekwedstrijd, klacht werd neergelegd wegens overtreding van artikel 181 van het kieswetboek; dat het onderzoek, ingevolge deze klacht door de procureur des Konings te Gent ingesteld, zonder verder gevolg werd gerangschikt; dat bij het gerechtelijk onderzoek door de vijf prijswinnaars werd verklaard dat zij hun stembiljet hebben ingevuld, zonder dat hun stemming in verband was met de wijze waarop ze het door de derde lijst behaalde stemmen-aantal hebben geraden;

Overwegende dat de bestendige deputatie betoogt dat bij het aangewende propagandamiddel het toeval het voornaamste element was voor het toekennen der prijzen en de pronostiekwedstrijd in de grond een loterij of een kansspel was; dat volgens haar de vernietiging van de gemeenteraadsverkiezing geschiedt overeenkomstig de bestaande rechtspraak, volgens dewelke een kosteloze tombola openstaande aan alle aanwezigen op een kiesmeting, als een voldoende beïnvloeding kan gelden om de vernietiging van een gemeenteraadsverkiezing te rechtvaardigen, dat verder de bestendige deputatie betoogt dat de ten laste gelegde pronostiekwedstrijd in de grond een soort «moderne weddenschap» was in de zin bedoeld bij artikel 181 van het kieswetboek;

Overwegende dat het ter zake niet dienend is na te gaan welke invloed een kansspel of een weddenschap op de regelmatigheid ener verkiezing hebben kan, vermits de pronostiek, ingericht door de beroepers, het essentieel kenmerk mist van een kansspel of een weddenschap, nl. de inzet door degenen die er aan deelnemen;

Overwegende dat de bestendige deputatie terecht het inrichten van pronostiekwedstrijden om de verkiezingen principieel afkeurt; dat nochtans ter zake enkel dient nagegaan te worden of de voordelen die in het vooruitzicht werden gesteld als gevolg hebben gehad, hetzij rechtstreeks of onrechtstreeks, dat stemmen of stemonthoudingen konden worden bekomen van kiezers die het volbrengen van hun verkiezingsplicht afstemden op het bekomen van deze voordelen;

Overwegende dat de inrichters van de pronostiek-

wedstrijd te Ledeberg geen voordelen hebben beloofd die afhankelijk werden gesteld van het verlies of de aanwinst van stemmen door een kandidaat of door een bepaalde politieke partij; dat, wanneer de mededingers een verlies van stemmen voor de derde lijst hadden voorspeld en zulks het geval ware geweest, de prijzen steeds moesten overhandigd worden aan degenen die de meest benaderende oplossing zouden hebben ingediend; dat de bestendige deputatie ten onrechte beweert dat de deelnemers zich verplicht moesten voelen hun stem te doen overeenkomen met hun pronostiek; dat inderdaad deze kiezer, in een gemeente met 8.757 kiezers, bij het opmaken van zijn pronostiek, zich vooral laat leiden door een algemene schatting en niet door de stem die hij zelf uitbrengt; dat, wanneer zijn persoonlijke stem door hem in aanmerking wordt genomen, hij zijn beoordeling laat leiden door deze stem en niet omgekeerd; dat het daarenboven volgens het reglement mogelijk was de pronostiek uit te brengen na de stemming; dat derhalve niet blijkt dat de oprechtheid van de stemming der 246 kiezers, die aan de wedstrijd deelnamen, in het gedrang werd gebracht door de prijzen die bij deze wedstrijd waren uitgelooft en de aangeklaagde handeling op verwerpelijke wijze de uitslag der verkiezingen zou hebben beïnvloed;

Overwegende dat bij hun memorie van antwoord Jozef Bael en Antoine D'Hooge eveneens doen gelden dat door de aanhangers van de derde lijst aan kiesbedrog werd gedaan door, in de nacht van 11 op 12 October 1952, strooibriefjes uit te dragen, zogezegd uitgaande van de Vlaamse concentratie en waarop de Vlamingen verzocht werden blanco te stemmen; dat, zonder na te gaan of dit feit een reden tot vernietiging is, de bestendige deputatie terecht heeft geoordeeld dat op dit stuk het bezwaar op geen enkel bewezen of bewijsbaar feit berust en derhalve diende verworpen te worden.

Overwegende dat ten slotte Jozef Bael en Antoine D'Hooge eveneens de hertelling van de stembiljetten aanvragen; dat volgens hen «gelet op het klein verschil van stemmen voor de toekenning van de dertiende zetel, een missing in de optelling steeds mogelijk is of een onvrijwillige verschuiving van een pak stembrieven van de ene lijst naar de andere»; dat op die aanvraag niet kan worden ingegaan, daar door hen geen bepaald feit wordt aangehaald om hun bewering te staven;

Overwegende dat het beroep gerond is,

Besluit :

Enig artikel.

De beslissing d.d. 11 December 1952 van de bestendige deputatie van de provinciale raad van Oost-Vlaanderen in zoverre zij de gemeenteraadsverkiezing te Ledeberg ongeldig verklaarde, is vernietigd; de gemeenteraadsverkiezing, die te Ledeberg op 12 October 1952 plaats had, is geldig verklaard.

VLAAMSE JURISTEN

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 3 Februari 1953.

Voorzitter : M. Verougstraete.

Raadsheren : M.M. De Vreese en Vanparijs.

O. M. : M. J. Matthijs, subst. procureur-generaal.

Advocaten : Mrs Cornelis en Tjigtat (Antwerpen).

Aansprakelijkheid van de Staat voor de veiligheid van een door hem voor de gebruikers opengestelde waterweg. — Onderhoud van dijken. — Schuld in de zin van de artikelen 1382-1383 B.W.

De Staat, die een waterweg voor de gebruikers opent, neemt, afgezien van elke bijzondere wetsbepaling, tegenover hen de verplichting op zich de veiligheid van de scheepvaart op die waterweg te verzekeren en daarom deze waterweg en zijn aanhorigheden derwijze te onderhouden, dat zij geen gevaar opleveren voor de scheepvaart en ten minste de veiligheid bieden, die aan hun uiterlijke schijn beantwoordt; met dat doel moet de Staat een behoorlijk toezicht op de dijken uitoefenen; het niet naleven van deze verplichting levert de in de artikelen 1382-1383 B.W. bedoelde schuld op.

Belgische Staat (Minister van Openbare Werken)
t/ Fr. Cornelis.

Overwegende dat, hoewel de deskundigen aangesteld in kortgeding er niet mede belast waren de oorzaak van de dijkbreuk te bepalen, de eerste rechter nochtans terecht heeft geoordeeld, dat de in hun verslag voorkomende inlichtingen voldoende gegevens verstrekten om zich zonder nieuwe expertise over de aansprakelijkheid uit te spreken;

dat de praktische uitvoeringsmogelijkheden van een nieuwe onderzoeksmaatregel overigens heden zeer twijfelachtig voorkomen;

dat derhalve op de subsidiaire vraag tot aanstelling van nieuwe deskundigen niet dient te worden ingegaan;

Overwegende dat appellant aanvoert dat de vordering beoordeeld dient te worden volgens art. 1386 en niet volgens artikel 1382 B.W.;

Overwegende dat appellant uit het oog schijnt te verliezen dat op gebied van bewijslevering art. 1386 voordeliger is voor geïntimeerde dan art. 1382;

Overwegende dat, wat daar ook van zij, de vordering luidens de dgvaarding, steunt op de « slechte staat van onderhoud » (eerste der twee voorwaarden van art. 1386), en op « gebrek aan behoorlijk toezicht » van wege de Staat, d.i. de persoonlijke in art. 1382 B.W. bedoelde schuld;

Overwegende, dat de vordering gegrond voorkomt zowel krachtens art. 1386 (verzuim van onderhoud) als krachtens art. 1382 B.W.;

Overwegende, dat de toepassing van art. 1382 aangaat, dat de Belgische Staat, die de bewuste waterweg voor de gebruikers opent, afgezien van elke bijzondere wetsbepaling, de verplichting op zich neemt tegenover de waterweggebruikers, de veiligheid van de scheepvaart aldaar te verzekeren; dat derhalve op de Belgische Staat de verplichting rust de waterweg en zijn aanhorigheden (o.m. de dijken) derwijze te onderhouden, dat zij geen gevaar opleveren voor de scheepvaart of ten minste de veiligheid bieden, die aan hun uiterlijke schijn beantwoordt; dat de Staat met dat doel een doelmatige werkzaamheid over de dijken moet uitoefenen; dat het niet naleven van

deze verplichting de in de artikelen 1382-1383 B.W. bedoelde schuld oplevert;

Overwegende dat uit het hierboven vermelde deskundigenverslag is gebleken : dat de dijkbreuk zich voordeed bij schoon en kalm weder, zonder wind; dat van enig abnormaal waterpeil geen sprake is; dat de doorbraak plaats had in een gedeelte van de dijk, waar in het vooruitzicht van ontworpen verbredingswerken gedurende de laatste jaren geen grote werken meer waren verricht; dat op de plaats, waar de dijk begaf, gedurende de laatste bezettingsjaren bomen werden gekapt, zodat de scheepvaart-inspecteur van de Belgische Staat zelf vermoedt, dat hun niet weggenomen wortels door verrotting aanleiding hebben gegeven tot doorzijpelingen en aldus oorzaak zijn geweest van de dijkbreuk;

Overwegende dat deze vaststellingen volstaan om met zekerheid te besluiten, dat de dijkbreuk niet aan een van buiten komende oorzaak te wijten is, maar aan een gesteldheid van de dijk, welke met een verzuim van onderhoud oorzakelijk samenhangt;

Overwegende dat deze gesteldheid zich niet plotse-ling kan voorgedaan hebben, maar noodzakelijk reeds een hele tijd aan het verergeren was;

Overwegende dat niet twijfelachtig is, dat een grondig en nauwkeurig toezicht deze toestand aan het licht zou gebracht hebben en dat doelmatige onderhoudswerken toegelaten zouden hebben hem te verhelpen;

Overwegende dat het niet nodig is, noch voor de toepassing van art. 1382, noch voor de toepassing van art. 1385, dat geïntimeerde de oorzaak van de dijkbreuk nader bepaalt, dat vanzelfsprekend het niet toegelaten is uit de ramp zelf de schuld van appellant af te leiden; maar dat het wel geoorloofd en verantwoord is uit het geheel van de omstandigheden, waarin de dijkbreuk zich voordeed, en door uitsluiting van elke andere oorzaak, te besluiten tot verzuim van onderhoud en gemis aan toezicht van wege de Belgische Staat;

Overwegende dat het hoger beroep derhalve, ongegrond is;

Om die redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935, gehoord de heer substituut procureur-generaal Matthys in zijn eensluidend advies, alle verdere en meeromvattende besluiten verwerpende, ontvangt het hoger beroep, doch verklaart het ongegrond, bevestigt het bestreden vonnis en verwijst de zaak terug naar de eerste rechter voor verdere behandeling;

Verwijst appellant in de kosten van de aanleg.

NOOT. — 1. Op dezelfde dag heeft het Hof van Beroep te Gent in twee andere zaken betreffende schade, veroorzaakt door hetzelfde feit op dezelfde plaats en datum arresten in dezelfde zin gewezen (zaken : Belgische Staat t/ Vertongen, Frans en t/ Verschraege, Louis, pleiters Mrs A. Cornelis (Gent), E. Van den Berghe (Kortrijk), en A. Standaert (Gent)).

2. Dat de *dijkbreuk*, die tot de onderhavige schadegevallen aanleiding heeft gegeven, onder *toepassing* kon vallen van art. 1386 B.W., is een zienswijze die principieel wel kon aanvaard worden. Immers een *vaartdijk* kan als een « *gebouw* » worden aangezien in de zin van art. 1386 B.W., zoals deze bepaling door de rechtsleer en de rechtspraak uitgebreid werd tot al de door de mens opgerichte verzamelingen van materialen, op duurzame wijze aan de grond of aan een onroerend goed van nature gehecht, en door de mens

bestemd tot het verwezenlijken van een werk, dat boven de grond rijst (Zie: *De Page*, B. II, n° 998, 1°, blz. 959-960 en « *Complément* », n° 998, 1°, blz. 279; *Mazeaud*, 4° druk, 1949, B. II, n° 1039, blz. 21 tot 23 en de aldaar aangehaalde auteurs en rechtspraak).

Verder kan een *bres in een vaartdijk*, waardoor een kanaal leegloopt, als de « *instorting* » beschouwd worden, vereist bij art. 1386 B.W., waarvan de opstellers op zijn minst een *rampspoedige* toestand hebben bedoeld (Zie: *De Page*, B. II, n° 998, 2°, blz. 960 en « *Complément* », n° 998, 2°, blz. 279-280; *Mazeaud*, 4° druk, B. II, n° 1044, 2, blz. 27).

3. In verband met de toepassing van de artikelen 1382-1383 B.W. bevestigt het hierboven opgenomen arrest de Belgische rechtspraak inzake de verplichting van de Belgische Staat door het louter feit, dat hij een waterweg als verkeers- of verbindingsweg voor het publiek openstelt en afgezien van elke geschreven bepaling of regel, de veiligheid van de scheepvaart voor de waterweggebruikers te verzekeren en te dien einde op elk ogenblik de waterweg en zijn aanhorigheden te onderhouden alsmede er een doelmatige waakzaamheid over uit te oefenen. (Zie o.m.: *Verbreking*, 20 October 1927 en de besluiten van de heer Adv. gen. Gesché, Pas. 1927, I, 310; *Burg. Gent*, 6 Mei 1942, P. A. 1943, 15 en 17; voorziening in verbreking verworpen door *Verbreking*, 8 Juni 1948, Pas. 1943, I, 291; R.G.A.R. 1946, n° 3899; Bull. Ass. 1943, 906; *Luik*, 28 October 1946, J.T. 1947, blz. 198 en de noot van C. Smeesters met de talrijke daarin aangehaalde rechterlijke beslissingen; *Verbreking*, 26 Juni 1952, R.W. 1952/53, kol. 591. Zie ook: *Gent*, 2e K., 7 Juli 1952, in zake Belgische Staat t/ erfgenamen Van de Velde, Verbeken en N.V. Internationale Spoorweg Mechelen-Terneuzen; erfgenamen Van de Velde t/ N.V. Mechelen-Terneuzen en N.V. Remorqueurs Anversois « Antverpia »; en Verbeken t/ N.V. Mechelen-Terneuzen en N.V. Remorqueurs Anversois « Antverpia » (niet gepubliceerd). J. M.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 20 November 1952.

Voorzitter: M. Rubbens.

Rechters: M. Carsau en Mevr. Delloof.

Advocaten: Mrs Fimmers en H. Boonen, loco De Baeck.

1. Hoger beroep. — In het onderhavige geval levert de betaling van de gerechtskosten in eerste aanleg geen berusting in het bestreden vonnis op.
2. Verjaring in strafzaken. — De stuiting van de verjaring van een strafbaar feit werkt slechts ten aanzien van een verknocht delict, wanneer dit samen met het eerste onderzoek of vervolgd wordt.
3. Strafrecht. — Onderscheiding voortdurend en niet-voortdurend delict.
4. Stedebouw. — Bevoegdheid van de gemeente om afbraak te vorderen van het in strijd met de wet op de stedebouw opgerichte gebouw. — De gemeente heeft die actie alleen op grond van het gemene recht. — Vereisten daartoe.

1. De spontane betaling van de gerechtskosten, waartoe de verliezende partij in eerste aanleg is veroordeeld, kan beschouwd worden als een typische daad van berusting.

De betaling aan de met de tenuitvoerlegging van het vonnis belaste deurwaarder als gevolg van diens bevel tot betaling binnen 24 uren, bij gebreke waar-

van zou gedwongen worden door elk middel van recht, in het bijzonder door executoriaal beslag op zijn roerende goederen, moet echter als niet-spontaan worden beschouwd en wordt derhalve niet geacht berusting te zijn.

2. De stuiting van de verjaring van een misdrijf werkt slechts ten aanzien van een verknocht misdrijf, indien dit laatste samen met het eerste onderzoek of vervolgd wordt.
3. Niet-voortdurend is een strafbaar feit, wanneer het strafbaar karakter ophoudt, zodra de daad voltrokken is.

Om uit te maken of een strafbaar feit voortdurend dan wel niet-voortdurend is, moet de wettelijke omschrijving van het delict worden nagegaan.

Bij niet-voortdurende delicten begint de verjaring te lopen zodra het feit gepleegd is; bij voortdurende bij de beëindiging van de toestand, die met de wettelijke bepaling in strijd is.

4. De gemeente is niet bevoegd afbraak van het in strijd met de wet op de stedebouw opgerichte gebouw te vorderen enkel en alleen op grond van de strafrechtelijke veroordeling. Artikel 27, lid 3, van het wetsbesluit van 2 December 1946 bepaalt immers, dat de rechtbank de herstelling van de inbreuk uitspreekt, indien deze gevraagd wordt door de minister van Openbare Werken, of diens afgevaardigde. Verder wordt bepaald dat de administratie, die door de minister van Openbare Werken aangewezen wordt, eventueel de werken zal uitvoeren, zo de betrokkene daarmede in gebreke blijft. Uit deze bepalingen blijkt dat de wetgever de bevoegdheid om de afbraak te vorderen als bijkomende sanctie of speciale herstelling buiten de strafrechtelijke veroordeling heeft willen voorbehouden aan de minister van Openbare Werken of aan zijn afgevaardigde.

Wel is de gemeente krachtens het gemene recht bevoegd vergoeding te vorderen van de haar door een wanbedrijf veroorzaakte schade. De afbraak mag de rechter dan echter slechts bevelen, indien zij de meest gepaste vorm van schadevergoeding is. De gemeente moet dan evenwel de schade bewijzen en het oorzakelijk verband tussen wanbedrijf en schade.

Van Roy en Verbesselt t/ Gemeente Brasschaat.

Gezien de stukken van het geding o.m.:

- 1) het in regelmatige vorm voorgebrachte vonnis waartegen beroep, gewezen door de heer Vrederechter van het kanton Elkeren op 22 Februari 1951;
- 2) de geboekte en hiaraan gehechte akte van hoger beroep, betekend door deurwaarder Jozef De Coninck, te Antwerpen, op 21 April 1951;

I. Nopens de ontvankelijkheid van het hoger beroep:

Overwegende dat het hoger beroep ingeleid werd in behoorlijke vorm en binnen de maand van de betekening van het vonnis; dat beroepene er echter de onontvankelijkheid van opwerpt, omdat appellanten in handen van de deurwaarder de gerechtskosten betaald zouden hebben zonder enig voorbehoud en aldus dienen geacht te worden in het vonnis te berusten;

Overwegende dat beroepers beweerden de kosten betaald te hebben met voorbehoud, maar hiervan het bewijs niet meer vinden;

Overwegende dat de spontane betaling der gerechtskosten na een vonnis in eerste aanleg gewezen als een typische daad van berusting kan beschouwd worden; Dat echter in casu de betaling niet spontaan was

en niet als de uiting van een ondubbelzinnig akkoord kan beschouwd worden, wanneer men weet dat de betaling niet geschiedde door de tussenkomst van de advocaten van beide partijen, maar door tussenkomst van de deurwaarder met de uitvoering belast en als gevolg van zijn bevel tot betaling binnen de 24 uren «bij gebreke aan wat hij ertoe zal gedwongen worden door elk middel van recht, voornamelijk de uitvoerbare inbeslagname zijner roerende meubelen en voorwerpen»;

Dat een in dergelijke omstandigheden gedane betaling als niet spontaan dient te worden beschouwd;

Dat het hoger beroep dus ontvankelijk is.

II. Ten gronde :

Overwegende dat het bestreden vonnis beroepers veroordeelde tot de afbraak van een «week-end»; dat de inleidende dagvaarding insgelijks spreekt van «een week-end met oppervlakte van 3 × 4» en verder zegt dat het een gebouwtje is in betonplaten opgericht;

Dat de eis steunt op de artikelen 1, 9, 14, 17, 18 en 19 van het bouwreglement van de gemeente Brasschaat;

Dat de dagvaarding verder verwijst naar de correctionele veroordeling van beroepers door de Rechtbank te Antwerpen, 7e kamer, op 17 Februari 1950, op grond van artikel 18 van het wetsbesluit van 2 December 1946 betreffende de urbanisatie;

A. Nopens de overtredingen van het bouwreglement :

Overwegende dat het bouwreglement van de gemeente Brasschaat dd. 24 Januari 1929 in zijn artikel 46 bepaalt, dat de overtreding zal getraft worden met een geldboete van 3 tot 25 frank en of een gevangenzitting van 1 tot 7 dagen, hetzij politiestrafpen; dat de burgerlijke vordering spruitende uit de overtreding dienvolgens verjaart na 6 maanden (artikel 23 wet van 17 April 1878) of ten laatste, na één jaar, zo de verjaring tijdig gestuit werd door een daad van onderzoek of van vervolging (Wilkin, T. II, n° 696, 5°);

Overwegende dat appellanten thans nog in hoger beroep de verjaring mogen inroepen (artikel 2224 B. W.);

Overwegende dat beroepene meent dat de vordering in elk geval tijdig zou zijn, daar zij gestuit werd door de correctionele veroordeling in zake de inbreuk op de urbanisatiewet;

Overwegende echter dat de stuiting van de verjaring van een misdrijf slechts uitwerksels zal hebben op een verknocht misdrijf, wanneer dit samen met het eerste onderzoek of vervolgd word (Verbr., 8 Januari 1951, J. T. 1951, blz. 320); dat de overtreding op het gemeentereglement nooit vervolgd werd; dat de verjaring ervan dus niet gestuit werd door de veroordeling wegens overtreding van de urbanisatiewet;

Overwegende dat de vraag dan moet worden gesteld of het bouwen zonder toelating een voortdurend of niet-voortdurend misdrijf is;

Overwegende dat in het algemeen als niet-voortdurend misdrijf dient te worden beschouwd elke daad strijdig met de strafwet, wanneer het strafbaar karakter ophoudt zodra zij voltrokken is;

Overwegende dat het niet de gevolgen van het strafbaar feit zijn, die de wet straft, maar wel de oorzaak van het feit zelf dat de inbreuk uitmaakt (Verbr., 22 Juli 1924, Pas. 514); dat men dus in ieder geval de wettelijke omschrijving van het delict zal moeten nagaan (Haus, 1365, Verbr., 20 November 1933, Pas. 1934, 65; Verbr. 13 Februari 1905, Pas. 130, en «Du caractère instantané ou continu de certaines

contraventions en matière de voirie...», Fauquel, B. J. 1919, col. 524);

Dat wanneer de wettekst, die het delict omschrijft, b.v. enkel het bouwen zonder toelating straft, de termijn van verjaring begint te lopen zodra het bouwen geëindigd is, dat wanneer de wet integendeel het gebruik of in stand houden van een gebouw, dat niet aan bepaalde vereisten (van oppervlakte, sterkte, te gebruiken materialen, enz.) voldoet, straft, de verjaring maar kan beginnen te lopen vanaf het ogenblik, dat de niet-inachtneming van bedoelde vereisten heeft opgehouden;

Overwegende dat artikel 1 van het bouwreglement duidelijk de omschrijving van een niet-voortdurend misdrijf weergeeft; dat volgens de tekst zelf het misdrijf zal voltrokken zijn, zodra de gebouwen voltooid zijn en de verjaringstermijn vanaf dat ogenblik zal lopen;

Overwegende dat de eis, voor zover hij steunt op artikel 1 van het bouwreglement, dus verjaard zou zijn;

Overwegende echter dat de eis nog steunt op de artikelen 6, 9, 14, 16, 17, 18 en 20 van het reglement;

Dat de inbreuk op artikel 6 luidende «er zullen langs die nieuwe straten geen gebouwen mogen opgericht worden vooraleer deze als publiek erkend zijn door de gemeenteverheid», ook een niet-voortdurend karakter heeft;

Dat integendeel artikel 9 («de huizen ... dienen een oppervlakte te hebben ...»), artikel 14 («de hoogte der plaatsen is bepaald op ...»), artikel 15 («alle vensters zullen moeten openschuiven...»), art. 17 («de dikte der buitenmuren is bepaald ...»), artikel 18 («elk nieuw gebouw zal van een corniche... voorzien zijn ...»), artikel 19 («de schouwen moeten ... bezet zijn...») op bestendige verplichtingen wijzen, waarvan de overtreding een voortdurend misdrijf uitmaakt;

Dat de verjaring van deze overtredingen dus niet is beginnen te lopen, vermits de gewraakte toestand nog steeds bestaat;

Overwegende dat beroepers de feitelijke omstandigheden van de zaak niet betwisten.

B. Nopens de inbreuk op de urbanisatiewet :

Overwegende dat beroepene deze inbreuk aanhaalt in zijn inleidende dagvaarding zonder duidelijk te zeggen dat de eis erop steunt;

Overwegende dat dit delict slechts na drie jaren verjaart, zodat de eis op die basis tijdig zou ingeleid zijn;

Overwegende echter dat artikel 27, lid 3°, van het wetsbesluit 2 December 1946 bepaalt dat de Rechtbank de herstelling van de inbreuk uitspreekt, indien deze gevraagd wordt door de minister van Openbare Werken of diens afgevaardigde; dat er verder bepaald wordt dat de Administratie, die aangeduid werd door de minister van Openbare Werken, gebeurlijk de werken zal uitvoeren, bij gebreke van de belanghebbende;

Dat uit deze bepalingen blijkt dat de wetgever de bevoegdheid om de afbraak te vorderen als bijkomende sanctie of speciale herstelling buiten de strafrechtelijke veroordelingen heeft willen voorbehouden aan de Minister van Openbare Werken of aan zijn afgevaardigde;

Dat de gemeente dus niet bevoegd is om de afbraak te vorderen enkel en alleen op het feit van de strafveroordeling;

Dat deze bepalingen weliswaar geen afbreuk aan het gemeene recht doen en de gemeente zoals een

gewone derde schadevergoeding zou kunnen eisen op grond van een wanbedrijf, dat alhoewel niet tegen haar gericht, haar een schade zou hebben veroorzaakt; dat de afbraak dan niet blindelings zou mogen worden bevolen door de Rechtbank, maar enkel als de meest gepaste vorm van schadeloosstelling;

Dat de gemeente dan echter eerst het bestaan van een bepaalde schade zou moeten bewijzen en verder het oorzakelijk verband tussen deze schade en het wanbedrijf;

Dat men echter moeilijk inziet welke schade de gemeente zou kunnen lijden, door het louter ontbreken van administratieve toelating van de dienst van urbanisatie;

Dat de gemeente niet beweert enige schade te hebben geleden, laat staan enige schade in oorzakelijk verband met de veroordeling op grond van de wet van 2 December 1946;

Om deze redenen

en die van de eerste rechter :

rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak;

Alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;

Nu er over beraadslaagd te hebben;

Ontvangt het hoger beroep; verklaart het ongegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis;

Veroordeelt beroepers tot de kosten van het beroep.

NOOT : Men vergelijke o.a. wat het recht van de gemeente betreft het herstel van de vorige toestand te vorderen, Hof Brussel, 24 October 1952, R. W. 1952-1953, 546.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

12 December 1952.

Voorzitter : M. De Necker.

Rechters : M.M. Kerkhove en Dhanens.

Openbaar Ministerie : M. Lachaert.

Advocaten : Mrs Celis en Tremmery.

Echtscheiding. — Wanneer in een echtscheidingsprocedure een pleitbezorger is gesteld, kan de verzetakte rechtsgeldig aan die pleitbezorger betekend worden. — Kenmerken van de lastgeving tot gedingvoering, ook bij facultatieve stelling van een pleitbezorger. — Verwijdering uit de debatten van te laat genomen besluiten. — Betrekkelijk bevoegde Rechtbank. — Begrip « woonplaats ».

Wanneer in een echtscheidingsprocedure een van partijen een pleitbezorger heeft gesteld, kan de verzetakte rechtsgeldig aan die pleitbezorger betekend worden.

In beginsel is het stellen van een pleitbezorger voor de Rechtbanken en Hoven van Beroep verplicht (artikel 94 wet van 27 Ventôse jaar VIII). In uitzonderingsgevallen heeft de wetgever de vertegenwoordiging door een pleitbezorger niet voorgeschreven of overgelaten aan de vrije keuze van partijen. Zo heeft artikel 241 B.W. de vertegenwoordiging door een pleitbezorger facultatief gesteld in echtscheidingsprocedures. Hieruit mag echter niet worden afgeleid, dat in zodanig geval de taak van de pleitbezorger mag beperkt worden tot het vervullen van een van de formaliteiten van de procedure, zoals het louter verschijnen voor de partij.

Noch uit artikel 241 B.W., noch uit het verslag

aan de Koning blijkt dat, wanneer de pleitbezorger eenmaal is gesteld, zijn taak zou beperkt zijn.

Zowel de facultatieve als de verplichte vertegenwoordiging door een pleitbezorger steunt op een lastgeving tot gedingvoering, die verschilt van de gewone lastgeving, zoals geregeld in de artikelen 1984 e.v. B.W.

De lastgeving tot gedingvoering kan, zoals de gewone lastgeving, beperkt worden tot een bepaalde tijd en voorwaardelijk worden verleend met alle beperkingen, die voor een gewone lastgeving toegelaten zijn, voor zover zij niet strijdig zijn met de regelen en de waardigheid, die de pleitbezorger bij de uitoefening van zijn ambt moet in acht nemen.

Wanneer eenmaal de pleitbezorger is gesteld, zelfs onverplicht, heeft zulks alle daaraan door de wet verbonden verplichtingen en voorrechten ten gevolge, terwijl de proces-eenheid zich in het belang van ieder der partijen verzet tegen de herroeping gedurende de rechtsinstantie van de aan de gestelde pleitbezorger gegeven volmacht; ieder van partijen moet immers met zekerheid weten aan wie zij de betekening kan doen uitbrengen.

In strijd met de wet te laat genomen besluiten moeten uit de debatten worden verwijderd.

De vordering tot echtscheiding kan slechts worden ingesteld voor de Rechtbank van het arrondissement, waar de echtgenoten hun woonplaats hadden op het ogenblik van de indiening van het verzoekschrift (artikel 234 B. W.).

Door de woonplaats van partijen moet verstaan worden de door de wet bepaalde en niet de feitelijke verblijfplaats. De woonplaats is bestendig en belangrijk, terwijl de verblijfplaats tijdelijk en toevallig kan zijn.

De gehuwde vrouw heeft geen andere woonplaats dan die van haar man (artikel 108 B. W.).

De vraag, waar de man op het ogenblik van het indienen van het verzoekschrift zijn woonplaats had, is een feitelijke vraag.

Bij aanwezigheid van verscheidene verblijfplaatsen is de woonplaats die van de voornaamste bedrijvigheid van de betrokkene (artikel 102 B. W.), d.i. de plaats waar hij woont, waar het centrum van zijn belangen en van zijn vermogen zich bevindt en hij door familiebanden vastgehouden wordt. De verblijfplaats verkrijgt dus door een fictie haar karakter van bestendigheid.

D. t/ R.

Overwegende dat de echtscheiding toegestaan werd ten verzoeken van partij R. tegen partij D. bij op 15 Juni 1952 bij verstek gewezen vonnis wegens gebrek aan verschijning;

Overwegende dat het vonnis aan partij D., wonende te Wilrijk, betekend werd bij exploit van deurwaarder P. Vermeulen, te Antwerpen, i.d. 17 Juli 1952, sprekend « met zijne moeder »;

Overwegende dat partij D. door verzoekschrift van 11 Augustus 1952 van pleitbezorger Smaghe aan avoué Vandeginste verklaard heeft zich te verzetten tegen dit vonnis met oproeping tegen de zitting van 19 September 1952;

I. Betreft de ontvankelijkheid :

Overwegende dat verweerster in verzet beweert dat het verzet niet ontvankelijk is, omdat de verzetakte betekend is geworden aan Mr Vandeginste, die haar niet vertegenwoordigde en wiens optreden tijdens de rechtspleging zich beperkt heeft tot het louter verschijnen voor de rechtbank;

Dat ter staving een vijftal akten van rechtspleging worden overgelegd, waarin niet vermeld is dat Mr Vandeginste als pleitbezorger optrad;

Overwegende dat het stellen van een pleitbezorger voor de Rechtbanken en Hoven van Beroep in beginsel verplicht is (artikel 94 wet 27 Ventôse jaar VIII); dat de wetgever in uitzonderlijke gevallen de vertegenwoordiging door een pleitbezorger heeft afgeschafte of aan de vrije keus van partijen heeft overgelaten; dat artikel 241 B. W. aldus de vertegenwoordiging door een pleitbezorger facultatief heeft gesteld in echtscheidingsprocedures;

Overwegende dat de vraag moet worden gesteld of hieruit mag afgeleid worden, zoals verweerster in verzet beweert, dat, wanneer eenmaal pleitbezorger is gesteld, zijn taak mag beperkt worden tot het vervullen van een der pleegvormen van de rechtspleging, zoals tot het louter verschijnen;

Overwegende dat noch uit de tekst van artikel 241 B. W., noch uit het verslag aan de Koning (Staatsblad 9 Februari 1936) blijkt, wanneer eenmaal de pleitbezorger is gesteld, zijn taak zou beperkt zijn; dat het nieuwe artikel 241 B. W. bevestigt dat de vorderingen tot echtscheiding in de gewone vorm van de burgerlijke rechtsvorderingen behandeld en berecht worden; dat het tweede lid, aan deze wetsbepaling toegevoegd bij K.B. van 7 Februari 1936, artikel 2, aansluitend bij een deel der rechtspraak en onlangs ingevoerde wetsbepalingen (wet 5 Augustus 1933 op de tijdelijke herziening en verbreking van handelshuurovereenkomsten, artikel 8; K. B. n° 63 van 13 Januari 1935, artikel 14), de vertegenwoordiging door pleitbezorger opnieuw facultatief heeft willen maken;

Overwegende dat zowel de vrije als verplichte vertegenwoordiging door de pleitbezorger op een lastgeving steunt; dat dit echter een mandaat ad litem is dat verschilt van het gewoon mandaat, zoals geregeld in de artikelen 1984 en volg. B. W. (Gent, 2 Juni 1900, Journ. de proc., 1901, 158); dat hij aldus een bezoldigde en meestal bij de wet voorgeschreven vertegenwoordiger is bij het vervullen van gedingsakten, die bij de Rechtbank vervuld moeten worden, met uitsluiting van de buitengerechtelijke, tenzij krachtens bijzonder mandaat;

Overwegende dat algemeen aangenomen wordt dat het mandaat ad litem, zoals het gewoon mandaat, beperkt kan worden tot een bepaalde tijd en voorwaardelijk kan worden gegeven met alle beperkingen die voor een gewoon mandaat mogelijk zijn, voor zoveel zij niet strijdig zijn met de regelen en de waardigheid, met inachtneming waarvan de pleitbezorger zijn ambt moet uitoefenen (R. P. D. B., V°, Avoué, n° 286);

Overwegende dat volgens het gemene recht de lastgeving eindigt door herroeping van de volmacht van de lasthebber, welke in beginsel kan geschieden wanneer het de lastgever goedgevindt (artikelen 2003 en 2004 B. W.), daar het een kwestie van vertrouwen is, zodat het strijdig zou zijn met haar aard ze te laten voortduren, wanneer het vertrouwen verdwenen is;

Overwegende nochtans dat dit herroepingsrecht niet absoluut is en niet van openbare orde, maar enkel steunt op het privaat belang en de veronderstelde wil van partijen; dat de heersende rechtspraak aldus aanneemt dat de eenzijdige herroeping vanwege de lastgever niet voldoende is om er een einde aan te stellen, indien zij in het belang van beide partijen werd aangegaan (Verbr. Fr., 11 Februari 1891, D. P. 1891, I; 97) of in het belang van een derde en de lasthebber, de lastgever of beide partijen gesloten werd (Schicks en Vanisterbeek, III, blz. 467; Jossierand, II,

blz. 679; Amiens, 28 Januari 1892, D. P. 1893, II, 158); dus telkens wanneer de lastgeving niet uitsluitend in het belang van de lastgever is aangegaan;

Overwegende dat wanneer de pleitbezorger eenmaal is gesteld, zelfs indien zulks onverplicht geschiedt, dit alle verplichtingen en voorrechten, door de wet er aan gehecht, ten gevolge heeft, terwijl de eenheid in de rechtspleging in het belang van ieder der partijen zich verzet tegen de ontzetting van de gestelde avoué tijdens de rechtsinstantie (R. P. D. B., V°, Avoué, n° 262); dat ieder van de partijen immers met zekerheid moet weten aan wie zij de betekeningen moet doen; dat het anders maar al te gemakkelijk zou zijn om de rechtspleging of sommige akten ervan te doen vervallen door eenvoudige bewering dat de aan de gestelde avoué gegeven last op dat ogenblik ingetrokken was;

Overwegende dat de betekening van het verzet, gedaan aan de pleitbezorger van verweerster in verzet dus geldig gedaan werd door akte van pleitbezorger; dat het feit, dat zijn naam in sommige akten der rechtspleging niet voorkomt, hieraan niets veranderd heeft; dat volstaat dat het stellen van pleitbezorger blijkt uit het zittingsblad, zowel als uit het vonnis; dat door geen enkel element of stuk bewezen wordt dat verweerster in verzet naderhand handelingen van de gestelde pleitbezorger heeft ontkend;

Overwegende dat het verzet eveneens betekend werd aan de Hoofdgriffier van deze Rechtbank i.d. 14 Augustus 1952;

Dat het derhalve tijdig en regelmatig geschiedde en dus ontvankelijk is.

II. Betreft het niet in aanmerking nemen van de besluiten van 17 October 1952 :

Overwegende dat eiser in verzet ter zitting van 17 October 1952 de verwijdering vraagt uit de debatten van de besluiten van verweerster in verzet, gedagtekend 17 October 1952;

Overwegende dat artikel 70 van het decreet van 30 Maart 1808 de pleitbezorgers verplicht hun besluiten ten minste drie dagen vóór de zitting aan de tegenpartij te betekenen;

Overwegende dat de verzetakte dagtekend is van 11 Augustus 1952 en verweerster in verzet hierbij opgeroepen werd tegen de zitting van 19 September 1952; dat de zaak toen uitgesteld werd tot 3 October 1952; dat een nieuw uitstel toen werd gevraagd, hetgeen werd toegestaan, met dien verstande dat zij verwezen werd naar de zitting van 17 October 1952 en hierop zou voorkomen onder de zaken « Vastgesteld voor pleidooi »;

Overwegende dat de besluiten van 17 October 1952 dus te laat zijn genomen en als dusdanig moeten verwijderd worden uit de debatten.

III. Betreft de bevoegdheid :

Overwegende dat eiser in verzet aanvoert, dat de Rechtbank onbevoegd was om kennis te nemen van de vordering tot het toestaan van de echtscheiding, ingeleid door verweerster in verzet bij verzoekschrift van 12 Januari 1951; dat de Rechtbank te Antwerpen bevoegd was *ratione loci*;

Overwegende inderdaad dat de eis tot echtscheiding wegens bepaalde oorzaak slechts kan ingesteld worden vóór de Rechtbank van het arrondissement waar de echtgenoten hun woonplaats hadden op het ogenblik van de indiening van het verzoekschrift (artikel 234 B. W.);

Overwegende dat het verzoekschrift door verweerster in verzet op 19 Januari 1951 aan de heer Voorzitter van deze Rechtbank ingediend werd; dat dit verzoekschrift vermeldt dat eiser in verzet toen gehuisvest was te Antwerpen, terwijl partij R. te Menen, Edward Anseelestraat, 10, zou gevestigd zijn;

Overwegende dat deze vermelding als bewijs onvoldoende is, daar de huisvesting niet altijd de woonplaats zal zijn; dat door woonplaats van partijen moet verstaan worden die, zoals door de wet bepaald, en niet de feitelijke verblijfplaats; dat de woonplaats bestendig en belangrijk is, terwijl de verblijfplaats tijdelijk en toevallig kan zijn en een voorbijgaande feitelijke band doet ontstaan tussen de persoon en die plaats, in tegenstelling met de rechtsband aan de woonplaats;

Overwegende dat het dientengevolge soms moeilijk is om de woonplaats van een persoon vast te stellen, zodat de rechtsleer de raad geeft dit nauwkeurig te onderzoeken vooraleer een vordering in te leiden (R. P. D. B., V°, Domicile, n° 17);

Dat de rechtspraak daarom aan het schijnbaar domicilie dezelfde betekenis toekent als aan het werkelijke op voorwaarde, dat de derden, die zich daarop beroepen, ter goeder trouw hebben gehandeld en hun vergissing kan verontschuldigd worden (R. P. D. B., cod. loc.);

Overwegende dat de gehuwde vrouw geen andere woonplaats heeft dan die van haar man (artikel 108 B. W.); dat de vraag waar eiser in verzet zijn woonplaats had op 19 Januari 1951, een feitelijke vraag uitmaakt, die door de Rechtbank soeverein beantwoord wordt (Verbr., 21 Januari 1890, Pas. 145; idem, 14 December 1891, Pas. 1892, I, 49; idem, 24 April 1893, Pas. 189);

Overwegende dat de maatstaf bij de beoordeling hiervan de bestendigheid is van iemands verblijf en bij de aanwezigheid van verschillende bestendige verblijfplaatsen, die van zijn voornaamste bedrijvigheid (artikel 102 B. W.; De Page, I, n° 305), d.i. de plaats waar hij terzelfdertijd zijn woning, het centrum van zijn belangen en van zijn vermogen heeft en door familiebanden gebonden is (De Page, I, n° 315); dat het dus een fictie is, waardoor zij haar karakter van bestendigheid bekomt;

Overwegende dat de vermelding van Antwerpen door verweerster in haar inleidend verzoekschrift als bewijs dienaangaande onvoldoende is; dat uit een getuigschrift van 22 Dec. 1950, afgeleverd door de afgevaardigde schepen van de burgerlijke stand te Antwerpen, blijkt dat eiser in verzet autobestuurder is en sedert 10 Juli 1948 aldaar ingeschreven werd, komende van St G.; dat sommige stukken van de rechtspleging vermelden dat hij hetzij te B., hetzij te W. woont; dat het vonnis i.d. 17 Juli 1952 hem betekend werd op dit laatste adres, sprekende met zijn moeder, hetgeen eveneens het geval was bij de oproeping en aanzegging voor het getuigenverhoor dd. 3 Maart 1952;

Overwegende dat uit dit alles veeleer zou blijken dat het centrum van zijn bedrijvigheid, van zijn belangen en familie sinds de feitelijke scheiding niet in het arrondissement Kortrijk gelegen is; dat verweerster op verzet behoort te besluiten nopens de gemeenschappelijke woonplaats op 19 Januari 1951, hetgeen zij tot hiertoe nog niet heeft gedaan en waartoe haar de gelegenheid moet gegeven worden opdat de zaak volledig in staat zou zijn om beslist te worden;

De Rechtbank, rechtdoende op tegenspraak;

Om deze redenen,

Alle andere, verdere of strijdige besluiten verwerpend;

Gehoord Mr R. Lachaert, substituut Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies;

Beveelt de verwijdering uit de debatten van de besluiten van verweerster in verzet, gedagtekend 17 October 1952, omdat zij te laat genomen zijn;

Zegt voor recht dat het verzet, gedaan bij verzetakte, betekend aan Mr A. Vandeginste, pleitbezorger van verweerster in verzet, de 11 Augustus 1952, geldig is;

Ontvangt derhalve het verzet en vooraleer verder te beslissen;

Beveelt aan verweerster in verzet te besluiten nopens de door eiser in verzet opgeworpen onbevoegdheid van de Rechtbank;

Verwijst de zaak naar de zitting van deze Rechtbank van 23 Januari 1953, om alsdan, nadat besluiten zullen zijn genomen, gepleit en berecht te worden als naar rechte;

Houdt de beslissing omtrent de kosten aan;

Stelt vast dat de artikelen 3, 24 en 41 der taalwet van 15 Juni 1935 werden toegepast.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE LEUVEN

1e Kamer — 25 October 1952.

Voorzitter : M. Vanderveeren.

Rechters : M.M. Helleputte en Deviaene.

Openbaar Ministerie : M. Declercq.

Advocaten : Mrs Verswijver en Theunis.

Wegenverkeer. — Begrip «aardeweg» in artikel 51 Wegenverkeersreglement. — Strikte uitlegging. — Een asseweg is geen aardeweg.

Overeenkomstig de algemene beginselen van het Strafrecht moet de term «aardeweg» in artikel 51 van het Wegenverkeersreglement strikt worden uitgelegd. Daaronder dient derhalve alleen te worden verstaan de weg, die niet voorzien is van enige wegbedekking met het oog op het verkeer. Een asseweg is mitsdien geen aardeweg en niet steeds secundair.

Boeckstaens t/ Lambrechts.

Overwegende dat door het onderzoek ter zitting in beroepsaanleg gedaan de feiten ten laste van verdachte Lambrechts gelegd bij exploit van rechtstreekse dagvaarding dd. 2 Mei 1952, als zijnde een inbreuk op de artikelen 42, 51 en 54 van het K. B. van 1 Februari 1934, niet bewezen zijn geworden;

Overwegende dat het aan de Rechtbank behoort aan de feiten hun juiste wettelijke omschrijving te geven; dat deze laatste luidt als volgt : te Keerbergen, kanton Haacht, de 12 September 1951, op de openbare weg :

a) bestuurder van een voertuig zijnde niet voortdurend van zijn snelheid meester te zijn gebleven en deze niet derwijze te hebben geregeld dat hij voor zich een voldoende ruimte behield om voor een hindernis het voertuig tot stilstand te brengen;

b) weggebruiker zijnde, die op een secundaire weg, te weten een aardeweg, reed, de doorgang niet te hebben vrijgelaten voor de bestuurder die over de hoofdweg reed;

Overwegende dat de aanrijding tussen de moto's bestuurd door de verdachte Lambrechts en de burgerlijke partij Boeckstaens plaats greep op het kruispunt

van de Schrieksebaan en de Oude Putsebaan te Keerbergen; dat de Schrieksebaan gekasseid is en de Oude Putsebaan tot aan het kruispunt bestaat uit een asseweg en over het kruispunt uit een kiezelweg;

Overwegende dat de burgerlijke partij, hierin gevolgd door de eerste rechter, beweert dat verdachte, die de asseweg bereed een secundaire weg volgde, steunende op de beschouwing dat een asseweg dient gelijk te worden gesteld met een aardeweg, welke luidens artikel 51, 1° van het K. B. van 1 Februari 1934, gewijzigd bij artikel 3 van het Regentsbesluit van 16 October 1947, steeds secundair is;

Overwegende dat de term «aardeweg», gebruikt in voornoemd artikel 51 van het Verkeersreglement, bij toepassing van de algemene beginselen van de strafwetgeving strikt dient te worden geïnterpreteerd; dat onder de term «aardeweg» derhalve dient te worden verstaan iedere weg, welke niet voorzien is met het oog op het verkeer van om het even welke bedekking (Les Nouvelles, Code de la Route, nr 1887); dat derhalve in het licht van deze definitie geschoond, as en kiezel ten gelijke titel als kasseien een bekleding uitmaken, die de ervan voorziene weg aan de categorie «aardewegen» onttrekt;

Overwegende derhalve dat de wegen gevolgd door verdachte en de burgerlijke partij beide als hoofdwegen dienen te worden bestempeld; dat bij hun samentreffen en rekening houdende met de richting door beide partijen gevolgd, verdachte tegenover de burgerlijke partij van de voorrang van rechts genoot, dit bij toepassing van artikel 55 van het K. B. van 1 Februari 1934, gewijzigd bij artikel 4 van het Regentsbesluit van 16 October 1947;

Overwegende dat de burgerlijke partij dan ook behoorde voorrang te verlenen aan verdachte en tevens haar snelheid te regelen om voor een hindernis haar voertuig tot stilstand te kunnen brengen;

Overwegende dat de eerste rechter dienvolgens ten onrechte verdachte veroordeeld heeft wegens inbreuk op de voormelde artikelen 42 en 54 van het Algemeen Verkeersreglement; dat hij tevens zich ten onrechte bevoegd heeft verklaard om uitspraak te doen over de vordering van de burgerlijke partij en haar als schadeloosstelling een bedrag heeft toegekend van 15.864,50 frank, verhoogd met de vergoedende en de gerechtelijke intresten;

Om deze redenen,

De Rechtbank hervormt het vonnis van de eerste rechter zo op straf- als op burgerlijk gebied en, doende wat de eerste Rechter had moeten doen, spreekt de verdacht vrij;

verklaart zich onbevoegd om uitspraak te doen over de vordering van de burgerlijke partij en verwijst haar tot de kosten.

NOOT: Anders: R. Erkens in zijn boek «De Wetgeving op het Wegenverkeer», blz. 285, nr 782, en een vonnis van de Correctionele Rechtbank te Bergen van 9 December 1933 (Rev. Gén. des Ass. et Resp., 1934, nr 1688).

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

INGEZONDEN BIJDRAGEN

DE MEDEVOOGDIJ

Luidens de bepalingen van artikel 396 van het burgerlijk wetboek is de nieuwe echtgenoot van rechtswege medevoogd over de minderjarige kinderen, gesproten uit een voorgaand huwelijk van zijn echtgenote, indien deze in de voogdij behouden of hersteld wordt.

In deze bepaling ligt het principe der eenheid en ondeelbaarheid van voogdij en medevoogdij besloten. De rechtspraak neemt dan ook aan dat de nieuwe echtgenoot, gezamenlijk met zijn vrouw, de goederen van de minderjarigen beheert en dat zijn medewerking voor alle akten vereist is. (De Page T. II n° 74)

Uit dit principe van eenheid en ondeelbaarheid van voogdij en medevoogdij menen de meeste auteurs te moeten afleiden dat de moeder in de voogdij niet kan behouden worden, zo de nieuwe echtgenoot, hetzij wegens verschoning of ontzetting, hetzij om redenen van onbekwaamheid of uitsluiting, de functies van voogd niet meer uitoefent of kan uitoefenen. (Aubry en Rau T. I page 411; Laurent T. IV n° 387 et T. V. n° 114; Rép. prat. Minorité n° 282.)

Inderdaad, zegt Laurent, de wet wil dat de moeder noodzakelijkerwijze haar tweede echtgenoot tot medevoogd heeft en dat deze, voor het beheer, met haar solidairlijk verantwoordelijk weze. Zulks is dan ook redelijk, vervolgt Laurent, want moest de moeder de voogdij behouden, wanneer haar tweede echtgenoot verschoond of afgezet zou zijn, dan zouden de minderjarigen niet meer over de waarborgen beschikken, die de wet hen heeft willen verzekeren; de tweede echtgenoot zou het beheer der voogdij in feite voortzetten, zonder verantwoordelijkheid, wat juist de wet heeft willen vermijden.

De vraag stelt zich dan of de strenge tekst van artikel 396 geen enkele afwijking toelaat, namelijk wanneer de nieuwe echtgenoot wegens rechterlijke interdictie of eenvoudige opsluiting in een gesticht voor krankzinnigen, de voogdij niet kan uitoefenen.

Om deze vraag te kunnen beantwoorden zullen wij moeten onderzoeken welk doel de wetgever in de beschikkingen van de artikelen 395 en 396 van het burgerlijk wetboek heeft nagestreefd.

Naar onze mening beogen zij het waarborgen van twee soorten belangen.

1° Het belang van de minderjarigen, bedreigd door de inmenging van de nieuwe echtgenoot van hun moeder. De wetgever weet, dat de moeder-voogdes die hertrouwt, onder het gezag van haar echtgenoot komt te staan; hij weet, dat het in feite deze laatste is die de voogdij zal beheren.

2° Het belang van de moeder-voogdes, die niet alleen verantwoordelijk kan gesteld worden voor de voogdij welke zij in feite niet alleen heeft kunnen beheren, of misschien in het geheel niet heeft beheerd.

Om de minderjarigen tegen deze gevreesde inmenging te vrijwaren, verleent de wetgever aan de familieraad de macht om te beslissen of de moeder, ja dan neen, de voogdij zal behouden. Zo de familieraad de moeder in de voogdij behoudt, en om de feitelijke toestand dan met het recht in overeenstemming te brengen, wordt de nieuwe echtgenoot van rechtswege medevoogd en medeverantwoordelijk voor het beheer.

In tegenstelling met het geval waarin de echtgenoot verschoond of uit de voogdij ontzet wordt, maar niettegenstaande de verschoning of ontzetting zijn maritale macht en invloed op de moeder behoudt, bestaat er van zijnentwege echter geen gevaar meer voor inmenging in de voogdij, wanneer hij geïnter-

diceerd wordt of opgesloten in een gesticht voor krankzinnigen. Bij interdictie of opsluiting in een gesticht voor krankzinnigen heeft de moeder de machtiging van haar echtgenoot niet meer nodig, noch om in rechte te treden, noch om te contracteren (artikel 221 B.W.). In dit geval komt het dan ook als onredelijk voor, de moeder van de voogdij over haar kinderen uit te sluiten, daar geen enkel der gronden, waarop artikel 396 B.W. gesteund is, aanwezig is.

Wij zijn dan ook de mening toegedaan dat de hertrouwde moeder de voogdij over haar kinderen uit een voorgaand huwelijk alléén zal uitoefenen of kunnen uitoefenen, wanneer haar echtgenoot rechterlijk geïnterdiceerd is of opgesloten in een gesticht voor krankzinnigen.

Deze opvatting wordt trouwens onderwezen door Kluyskens, Personen- en Familierecht, n° 672, bl. 608, kleine tekst in fine, alsook door Demolombe. De rép. prat. die deze opvatting van Demolombe aanhaalt, onder Minorité n° 283, beschouwt ze nochtans tegenstrijdig met de strengheid van de tekst van artikel 396 B.W.

Maar de exegeten hebben sedert lang afgedaan. De wetenschappelijke school blijft niet staan bij de strenge grammaticale ontleding van de tekst. De wet dient, vóór alles, met gezond verstand geïnterpreteerd. Wat de bedoeling van de auteurs van het burgerlijk wetboek ook moge geweest zijn, nu 150 jaar terug, bij het opstellen van een bepaald artikel, is van ondergeschikt belang; het zal steeds aan de vereisten van het moderne leven dienen aangepast, in functie van jongere wetten die er mede in verband staan.

Bovendien menen wij dat uitsluitingen, in ieder geval, zo restrictief mogelijk moeten toegepast worden.

Ten titel van inlichting kunnen wij nog vermelden dat in het Frans burgerlijk wetboek, artikel 396 als volgt, door de wet van 20 Maart 1917 werd gewijzigd: « Lorsque le conseil, dûment convoqué, conserve la tutelle à la mère ou à la tutrice autre que la mère, il lui donnera nécessairement pour cotuteur le mari, qui deviendra solidairement responsable avec sa femme de la gestion postérieure au mariage. En cas de décès, d'interdiction ou d'internement du mari, de divorce ou de séparation de corps, la tutrice conservera sa fonction; la cotutelle prendra fin. »

Florimond MAES,
Griffier van het Vrederecht
van het kanton Ekeren.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

"Rechtskundig Weekblad"

BALIELEVEN

JAARLIJKSE ALGEMENE VERGADERING VAN HET VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN TE KORTRIJK OP ZATERDAG 27 JUNI 1953

Programma.

10,— u. Algemene vergadering in de zaal van de Patronale Unie van het Kortrijkse (Casinoplaats).

Dagorde.

1. Ontvangst door de Balie van Kortrijk.
Toespraak door de Heer Stafhouder Van den Bergh.
2. Toespraak door de Heer Stafhouder Collignon, Voorzitter.
3. Verslag van Mr Emmanuel Thiebauld, secretaris-generaal.
4. Verslag van Mr Felix Landrien, algemeen schatbewaarder.
5. Uitreiking van de Prijs Destrée.
6. Hulde aan Mr Charles Gheude, oud Voorzitter en algemeen secretaris van het Verbond, oud Voorzitter van de Internationale Unie der Advocaten.
Toespraak uit naam van het Verbond door Mr Van Leynseele, Stafhouder van de Orde der Advocaten bij het Hof van Verbreking, oud Voorzitter van het Verbond.
Toespraak uit naam van de Internationale Unie der Advocaten door zijn secretaris-generaal.
Stichting van de Prijs Charles Gheude.
Aanstelling van de leden der commissie gelast met het opmaken van het reglement.
7. Mededeling van de besluiten der verslagen die voorgebracht werden te Tongeren en te Marche betreffende :
 - a) de vereenvoudiging van de rechtspleging en de vermindering van zekere gerechtskosten.
 - b) het wetsvoorstel betreffende de uitoefening van het beroep van advocaat.
 Stemming over deze besluiten.
8. Statutaire verkiezingen.
9. Uitnodiging door de Ardeense balies voor de statutaire vergadering van 1954.
10. Allerlei.
- 12,30 u. Ontvangst op het Stadhuis te Kortrijk.
- 13,— u. Lunch in de zaal van de club « Wikings », Abdijkaai, Kortrijk.
- 15,— u. Vertrek in private wagens : uitstap in de streek van Ieper, bezoek aan het Nationaal Canadees Monument van heuvel 62, aan de Britse, Amerikaanse en Franse begraafplaatsen en de omstreken van Ieper.
Te Ieper zelf : bezoek aan de gerestaureerde hallen, de kathedraal en het museum Merghe-lyncx.
Een thee zal te Ieper door de Ieperse balie aangeboden worden.
- 19,— u. Terugkeer te Kortrijk.
- 20,— u. Banket in de zaal van de traiteur Herpels, Hendrik Consciencestraat te Kortrijk.

HULDIGING VAN Mr JULES FRANCK TER GELEGENHEID VAN ZIJN 70e VERJAARDAG

Op Zaterdag 30 Mei had te Antwerpen in het restaurant «Perigord» een intieme doch zeer hartelijke viering plaats van Mr Jules Franck, ter gelegenheid van zijn 70e verjaardag.

Niemand van hen die dagelijks Mr Jules Franck op het Antwerps gerechtshof ontmoeten, nog steeds zonder enig grijs haar, met de glunderende ogen achter de brilglazen en de bestendige glimlach op het gelaat, zou vermoeden dat deze joviale en steeds geestige confrater reeds de 70 heeft bereikt. Het was dan ook voor vele van zijn vrienden een verrassing dit te vernemen en zij hebben gretig deze gelegenheid te baat genomen om aan Mr Franck hun hartelijke gevoelens van sympathie te betuigen en hem te zeggen welke grote betekenis zijn persoonlijkheid gehad heeft in het Antwerpse balieleven.

Mr Franck is in de eerste plaats gedurende de 48 jaar welke hij thans reeds aan de balie te Antwerpen heeft doorgebracht, een voortreffelijk advocaat geweest die dagelijks pleit heeft voor alle mogelijke rechtsmachten, zowel in burgerlijke en in handelszaken als in straffzaken, en die door zijn helder doorzicht en zijn grote handigheid in de uitoefening van zijn beroep schitterende successen wist te boeken. Hij is verder steeds een Vlaming geweest uit één stuk, die op doeltreffende wijze de Vlaamse rechten aan de balie met hartstocht heeft verdedigd; hij is ook altijd de spil geweest van de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen, waarvan hij meerdere malen het voorzitterschap waarnam. In deze functie heeft hij schitterende jaren gekend en velen herinneren zich nog de grootse Hugo Grotius-feesten welke te Antwerpen werden ingericht door de Vlaamse Conferentie en die, onder het voorzitterschap van Mr Jules Franck uitgroeiden tot een onvergetelijke manifestatie. Mr Jules Franck was een van degenen die mede het Rechtskundig Weekblad gesticht hebben en aan wie, samen met de zo betreurde Mr Herman De Jongh, het voorzitterschap van de beheerraad werd opgedragen.

Door de sympathie van zijn confraters werd Mr Jules Franck talrijke malen gekozen en herkozen als lid van de Raad der Orde te Antwerpen. Hij was gedurende vele jaren de onder-voorzitter van de Bond der Vlaamse Rechtsgeleerden en hij nam ook het ondervoorzitterschap waar van het Verbond der Belgische Advocaten.

Er was geen kongres waarop hij niet aanwezig was, geen vergadering die hij niet bijwoonde, geen initiatief dat hij niet geestdriftig steunde en wegens zijn grote verdiensten werd hij terecht onderscheiden als ridder in de Leopoldsorde.

Naast de vele verdiensten die hem eigen zijn bezit Mr Jules Franck de uitzonderlijke hoedanigheid ener bestendige jovialiteit en levensblijheid. Hij is in het midden der balie de vriend van allen, zowel ouderen als jongeren. Overal waar hij verschijnt weet hij optimisme te zaaien en uitbundige vrolijkheid te wekken. Hij is onvergelijklijk in kwinkslag en geestigheid. Hij beschikt over een uitzonderlijke vaardigheid in het uitspreken van tafelredevoeringen en hij heeft op dit gebied meesterstukjes voorgebracht die zelden zullen geëvenaard worden.

Dit alles werd hem op hartelijke wijze in herinnering gebracht tijdens het gastronomisch feestmaal waaraan zijn vrienden met hem aanzaten en waarop ook Mevrouw Jules Franck wel had willen aanwezig zijn. Vanzelfsprekend werd ook aan Mevrouw Jules Franck hulde gebracht voor de sterke steun die zij steeds geweest was in het leven van haar echtgenoot en werd haar tevens om verontschuldiging gevraagd voor de vele uren gedurende dewelke de vrienden van Mr Franck deze laatste aan de atmosfeer van de gezellige huiskring hadden onttrokken. En Mevrouw Franck werd van harte bedankt omdat ze steeds met zoveel toegevendheid en met zoveel breed begrip de aanspraken van de vriendenkring van haar echtgenoot was tegemoet gekomen.

Door talrijke aanwezigen werd het woord gevoerd, Stafhouder Victor, Mr Delwaide, Mr Van Baarle, voorzitter van de Vlaamse Conferentie, Mrs Scheere en Mattheessens, oud-stagisten, en Mr Vincentelli. Allen wijdijverden om lucht te geven aan hun gevoelens van sympathie, hartelijke vriendschap en hoge waardering.

Mr Jules Franck sprak tot slot zijn dank uit voor al hetgeen te zijnen opzichte gezegd was en het werd wederom een van die plezierige geestrijke en hartelijke «speeches» waarvan hij het geheim bezit.

Ter herinnering aan deze mooie avond werd aan Mr Franck een zeldzame oude uitgave van Tjil Uylenspiegel overhandigd, een boek dat als het ware voor Mr Franck speciaal geschreven werd en waarvan de held in zekere mate met de feesteling kan vereenzelvigd worden. In de tragische tijden die hij beleefde bleef Tjil Uylenspiegel sterk door zijn hartstochtelijke gehechtheid aan zijn medemensen en aan zijn Vlaanderen, door zijn gulle schaterlach en zijn optimistische levensblijheid, maar naast dit alles klopte in hem een teergevoelig hart. Zo is dit ook bij Mr Jules Franck. Daarom houden zijn vrienden veel van hem en waren ze zeer gelukkig ter gelegenheid van zijn 70e verjaardag hem dit te kunnen zeggen.

TAALKUNDIGE KRONIEK

GELUKKEN EN LUKKEN

...het eigen Nederlands is toch veel rijker dan menigeen denkt.
J. A. Meijers (1).

II.

Gelukken wordt doorgaans meer gebruikt dan *slagen*. Velen bezigen dat werkwoord op een verkeerde wijze. Om gelukken volgens ons Nederlands taaleigen te gebruiken, zijn volgende onderscheidingen noodzakelijk.

A. GELUKKEN.

I. *Dit werkwoord heeft een zaaknaam tot onderwerp.*

De onderneming is gelukt.

De opstand kon niet gelukken.

De tekening is volkomen gelukt.

Is onze pudding gelukt?

II. *SLAGEN mag in bovengenoemd geval de plaats van gelukken innemen.*

Zijn redding is geslaagd of gelukt.

Die schilderij is geslaagd of gelukt.

De opstand had niet kunnen *slagen* of *gelukken* zonder medewerking van de vloot.

Betreffende die belangrijke uitzondering geven de samenstellers van *VAN DALE'S Nieuw Groot Woordenboek der Nederlandse Taal*, volgende voorbeelden op:

SLAGEN... — 3. (met een zaak als ond.) goed uitvallen: *het slagen der onderneming; een geslaagd candidaatsexamen; de tekening is goed geslaagd.*

III. *GELUKKEN* heeft altijd het onbepaald voor-naamwoord *HET* tot onderwerp.

Het is hem gelukt.

Het is ons gelukt.

Het zal hem niet gelukken om mij te bedriegen.

Door werken en zwoegen gelukte *het* haar of geraakte zij er toe als schuurster één fr. per dag te verdienen (2).

Ik ben er in geslaagd hem te redden of *het* is mij gelukt hem te redden.

IV. LUKKEN.

Het taalgebruik leert ons dat «lukken» doorgaans tot de spreektaal behoort.

Charivarius vermeldt eveneens *gelukken* en *lukken*, als hij de spreek- en schrijftaal behandelt in zijn handleiding: *Is dat goed Nederlands* (3).

Prof. J. Verdam doet eveneens opmerken dat woorden als *gelukken*, *geraken*, *gevoelen*, met het voorvoegsel *ge* tot de schrijftaal behoren (4).

Uit het bekende *Woordenboek der Nederlandsche Taal*, schrijven we over: *GELUKKEN* — voorheen ook *GELOKKEN*, in de volkstaal veelal *LUKKEN*.

Ofschoon *lukken* in de schrijftaal niet past, treffen we dat werkwoord er nog vaak aan:

Ondanks herhaalde pogingen, *lukten* de organisatoren er slechts in zeventien vlagdragers (sic) bij elkaar te krijgen...

(Antwerpen, 20 Mei 1953).

Bij Frans Gevels hebben wij aangestipt: N[iet] als wij *gelukken*, W[el] als wij *slagen* [en]... als het ons lukt (5).

Om verwarring te vermijden is het wenselijk dat het gebruik van *lukken* tot het domein van de spreektaal beperkt blijft.

Albert Blontrock.

Taalkundige bedenkingen.

Het Nederlands immers heeft zijn taaleigen en zijn taalgebruik; en dat taaleigen en taalgebruik mag niet vermengd met vreemde, on-nederlandse wendingen. Wij, Vlamingen, moeten daarom meer in de geest, in het wezen *onzer* taal doordringen, om onze gedachten in passende woorden en uitdrukkingen, in zuivere volzinnen te leggen.

Kan. A. E. De Boeck (6).

BIBLIOGRAFIE

(1) J. A. Meijers: *ZIN en onzin in het hedendaags taalgebruik*. Amsterdam-Antwerpen (1952), 4°, 268 blz. - Cfr. blz. 251.

(2) Constant H. Peeters: *Nederlandsche Taalgids*. Woordenboek van Belgicismen. 2e goedk. uitg. Antwerpen «De Sikkel», 1934, 8°, 662 blz. - Cfr. blz. 180, kol. 3.

(3) Charivarius: *Is dat goed Nederlandsch?* 4de dr. Antwerpen, N.V. «Het Kompas», 8°, 112 blz. - Cfr. blz. 56.

(4) J. Verdam, *Uit de Geschiedenis der Nederlandsche Taal*, 4de dr. Herzien door Dr F. A. Stoett. Zutphen, W. J. Thieme & Cie, 1923, 4°, 324 + XL blz. - Cfr. blz. 110.

(5) Frans Gevels: *Zonder fouten schrijven*. Practische Taalgids. Brussel, z.j., 4°, 90 blz. - Cfr. blz. 110.

(6) A. E. De Boeck: *Nederlands Taaleigen*. Woorden en Wendingen of Proeve van taalzuivering. 17de dr. Bezorgd door M. Duijck. - Lier, J. Van In & Cie, 1948, 4°, 150 blz. - Cfr. blz. VII.

TIJDSCHRIFTEN

De Gemeentekeure - n° 51.

F. B., Nationaliteit van de gehuwde vrouw. — Poellaer Firmin, Woonplaats en verblijfplaats. — Firmin Poellaer, Een terugblik op de geschiedenis van onze gemeenten, De Spaanse overheersing.

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen - n° 2.

Prof. Dr A. Mast, De geest en de methode van een grondwetsherziening (1e deel). — Mr A. D. Belinfante, Het vraagstuk van de administratieve rechtspraak in Nederland. — Dr E. M. Serruys, De pogingen tot Europese integratie van de intergouvernementele tot de supranationale formule.

Nederlands Juristenblad - afl. 22.

Prof. Mr J. M. Van Bemmelen, Tijd van oorlog (II, slot). — Mr F. baron Van Asbeck, «Wat is supernationaal?». — Prof. Mr J. C. Van Oven, Wijziging van formaat - Kamerstukken en Staatsblad - Ons Waterstaatsrecht. — Mr W. L. Snijders, Uitvoering der Wet Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie. — Echtscheidingen van Belgen buiten België.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie - n° 4297.

Prof. Mr H. J. Hellema, De goodwill in het privaatrecht. — Dr E. D. Hirsch Ballin, De herziening der Auteurswet (III). — Prof. Mr G. de Grooth, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenissenrecht 1952 (III).

Journal des Tribunaux - n° 3983.

Robert Legros, Vers une théorie uniforme de l'erreur. — Jan Eeckhout, La loi du 9 mars 1953 sur les pensions militaires.

Revue Pratique du Notariat belge - 2364 liv.

Jean Cayphas, Le privilège de l'office national de la sécurité sociale (O.N.S.S.) et le notariat. — Législation.

Res et Jura Immobilia - 2° trimestre.
La Propriété.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de législation - 21° cahier.

M. Jaquillard, La continuité des personnes morales de droit public, indépendamment de leurs organes: responsabilité d'une commune à raison des actes d'administrations allemandes substituées par l'ennemi à la municipalité destituée. — L. Troabas, Le contrôle du fonctionnement des écoles libres; l'exercice du pouvoir disciplinaire. — M. Fèvre, Commentaire du décret du 29 octobre 1952, portant codification des textes législatif concernant les forêts.